

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΟ.ΘΕ.ΚΑ.

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΤΜΗΜΑ
ΕΚΔΟΣΕΩΝ & ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ:

**"ΤΕΧΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΕ ΥΠΑΙΘΡΙΑ
ΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΟΜΑΤΑΣ 20 ΣΤΡΕΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗ ΚΡΗΤΗ "**

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ: ΚΑΣΚΑΡΙΚΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
Α.Μ. : 2005-059

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΔΡ. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
Γενικά στοιχεία.. ..	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1°: "ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ."	8
1.1 Το έδαφος	9
1.2 Η εργασία.....	11
1.3 Το κεφάλαιο.....	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2°: ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	13
Μέρος Α' : " ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ."	14
2.1 Σπόροι –Πολλαπλασιαστικό υλικό.....	15
2.2 Νερό άρδευσης.....	16
2.3 Λιπάσματα.....	17
2.4 Φυτοφάρμακα.....	17
2.5 Μισθοί- αμοιβές εργάτη.....	18
2.6 Καύσιμα – συντήρηση μηχανημάτων.....	20
2.7 Κόστος αρδευτικού δικτύου.....	25
2.8 Αξία γεωργικής γης	29
2.9 Σύνολο παραγωγικών δαπανών.....	29
Μέρος Β'1 : " ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ"	30
Μέρος Β.2 Υπολογισμός κόστους & αξίας παραγωγής –Δείκτες Ο.Δ.Γ.Ε.	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ° :	
" ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΜΕΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΘΑΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΣΕ ΣΥΝΑΡΤΗΣΗ ΜΕ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ. "	46

Φυσιολογικά χαρακτηριστικά.....	47
i. Η ευπάθεια	47
ii. Η ανταγωνιστικότητα	48
iii. Η κορεσιμότητα.....	49
iv. Η ανομοιομορφία	49
v. Το ογκώδες	50
vi. Το ανώμαλο σχήμα	50
Οικονομικά χαρακτηριστικά	50
i. Μικρή ελαστικότητα ζήτησης σε σχέση με την τιμή	51
ii. Μεγάλη σταυροειδής ελαστικότητα ζήτησης.....	51
iii. Μικρή εισοδηματική ελαστικότητα ζήτησης	51
iv. Μικρή ελαστικότητα προσφοράς.....	51
Τα αίτια μείωσης του κέρδους.....	51
3.1 Έντονα καιρικά φαινόμενα.....	52
3.2 Ασθένειες.....	53
3.3 Ζωικοί εχθροί.....	54
3.4 Έκτακτες βλάβες	54
3.5 Μειωμένη καθαρή πρόσοδος προηγούμενης καλλιέργειας.....	55
3.6 Μειωμένη ποσότητα η/ και υποβάθμιση ποιότητας.....	55
3.7 Μειωμένη ζήτηση και ανταγωνισμός αγοράς	55
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : «Η ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ,ΟΙ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΙΑΣ ΤΟΜΑΤΑΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ,Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ Φ.Π.Α ΚΑΙ ΟΙ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ».....	59
Μέρος 1 °: «Η κίνηση της ελληνικής αγοράς και οι πωλήσεις της υπαίθριας τομάτας σε Εθνικό επίπεδο».....	60

Μέρος 2 ° : « Οι επιστροφές Φ.Π.Α , οι ζημιές από το <u>Tuta Absoluta</u> , και οι ενισχύσεις».....	65
ΕΠΙΛΟΓΟΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	68
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	70

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

α) Σκοπός της μελέτης.

Η πτυχιακή αυτή εργασία αποτελεί μια τεχνικοοικονομική μελέτη - ανάλυση σε υπαίθρια καλλιέργεια τομάτας, και βασίζεται σε επιτόπια έρευνα .Με τον όρο τεχνικοοικονομική μελέτη - ανάλυση, εννοείται η αναλυτική καταγραφή, παρουσίαση και ερμηνεία των κερδών και των δαπανών μιας γεωργικής εκμετάλλευσης η επιχείρησης, και με βάση αυτά ,ο υπολογισμός του καθαρού κέρδους , δηλαδή της διαφοράς "ακαθάριστη πρόσοδος - παραγωγικές δαπάνες" .Με τη μέθοδο αυτή, ο επιχειρηματίας η παραγωγός μπορεί να υπολογίσει την αμοιβή της εργασίας του, καθώς και να εξηγήσει τα αίτια στα οποία οφείλεται το ύψος του καθαρού κέρδους η ακόμα και της ζημίας.

Στην προκειμένη περίπτωση όπου η μελέτη αφορά τον γεωργικό τομέα, κύριο μέλημα είναι η ανάλυση τόσο στα τεχνικά όσο και στα οικονομικά στοιχεία της καλλιέργειας. Επίσης ,αναλύει όλους τους διαθέσιμους παραγωγικούς συντελεστές, την κίνηση της εγχώριας η και ξένης αγοράς, τις παραγωγικές συνθήκες, καθώς και όλα τα κόστη και τις ωφέλειες που συνδέονται με την παραγωγή.

β) Τρόπος διεξαγωγής της μελέτης

Όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο θα γίνει η μελέτη, αυτό εξαρτάται από το είδος της γεωργικής εκμετάλλευσης, το μέγεθος , και τα παραγωγικά μέσα που διαθέτει. Όποια μέθοδος και αν εφαρμοστεί, βασίζεται πάντα σε ένα συγκεκριμένο σχέδιο- πρότυπο. Αυτό έχει ως εξής :

Γενικό Σχέδιο – Πρότυπο

- Εισαγωγή : παρουσίαση της συγκεκριμένης περίπτωσης
- Εκτίμηση του κόστους της : 1) Κόστος επένδυσης (πάγια)

2) Κόστος παραγωγής.

- Εκτίμηση εσόδων : Έσοδα
Κέρδη
Αποδόσεις
- Επίλογος – Συμπεράσματα (Παπαγεωργίου , 2005)

Κάτι ανάλογο ισχύει και για την συγκεκριμένη μελέτη, η οποία απαρτίζεται από τρία κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο, καταγράφονται και αναλύονται οι συντελεστές παραγωγής. Στο δεύτερο κεφάλαιο καταγράφονται οι δαπάνες της καλλιέργειας, και αφού υπολογιστεί το ακαθάριστο εισόδημα του παραγωγού, υπολογίζεται το γεωργικό εισόδημα, γνωστό και ως " καθαρή πρόσοδος καλλιέργειας"

Η συγκεκριμένη καθαρή πρόσοδος, έχει υπολογιστεί για την τελευταία καλλιεργητική περίοδο, στην οποία οι συνθήκες ήταν σχετικά ευνοϊκές, πλην όμως δεν είναι πάντα σταθερή για κάθε έτος και κάθε σοδειά. Από τη μια καλλιεργητική περίοδο ως την επόμενη, το γεωργικό εισόδημα ενδέχεται να μεταβάλλεται. Τα αίτια για αυτή τη μεταβολή, εξηγούνται στο τρίτο κεφάλαιο.

Στη συνέχεια ακολουθεί η καταγραφή, μελέτη, και ανάλυση των τεχνοοικονομικών στοιχείων της παραγωγής και ξεκινώντας θα ήθελα να ευχαριστήσω τον κ. Συριανόγλου Εμμανουήλ, παραγωγό υπαίθριας τομάτας και τον κ Βασιλείου, γεωπόνο από την Κρήτη για την πολύτιμη βοήθεια τους, καθώς μου έδωσαν όλα τα απαραίτητα για την μελέτη στοιχεία.

Γενικά στοιχεία

Τοποθεσία: Αδελε, δήμου Αρκαδίου, νομός Ρεθύμνης, Κρήτη.

Παραγωγός: κ. Συριανόγλου Εμμανουήλ

Είδος καλλιέργειας : τομάτα υπαίθρια 20 στρεμμάτων

Ποικιλία: *clonten*

Διάρκεια Καλλιέργειας – Καλλιεργητικές Περίοδοι

Καλλιεργητική περίοδος, θεωρείται η περίοδος από την φύτευση της καλλιέργειας έως την συγκομιδή. Στη διάρκεια κάθε έτους αντιστοιχούν τρεις (3) καλλιεργητικές περίοδοι ,εκ των οποίων η θερινή διαρκεί από τα μέσα του μηνός Απριλίου (φύτευση), έως Αύγουστο. (συγκομιδή) . Έτσι λοιπόν ,η διάρκεια κάθε καλλιέργειας είναι τέσσερις (4) μήνες .

Το χρονικό διάστημα 4 μηνών ,δίδεται ενδεικτικά, και αυτό συμβαίνει για τρεις λόγους .Ο πρώτος λόγος ,είναι ότι κάθε φυτό δεν έχει διάρκεια ζωής κατά κανόνα 1 ετος, αλλά κάποια φυτά στο μεσοδιάστημα καταστρέφονται από διάφορα αίτια, οπότε αντικαθίστανται. Ο δεύτερος λόγος είναι ότι κάποιες φορές τα φυτά είναι μεν υγιή ,αλλά αργούν πολύ να μεγαλώσουν και να δώσουν καρπό, όπως για παράδειγμα τους μήνες όπου οι θερμοκρασίες είναι χαμηλές. Ο τρίτος λόγος σχετίζεται με την απόδοση της καλλιέργειας, διότι αυτή δεν είναι ίδια για κάθε περίοδο, ακόμα και αν κάθε περίοδος διαρκεί πράγματι 4 μήνες Έτσι λοιπόν, άλλη ποσότητα αποδίδει το καλοκαίρι και άλλη τον χειμώνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

" ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ "

Συντελεστές γεωργικής παραγωγής είναι οι παράγοντες εκείνοι οι οποίοι χρησιμοποιούνται από κοινού υπό ορισμένη μορφή συνδυασμού, συντελούν στην παραγωγή φυτικών η/ και ζωικών προϊόντων. Οι παράγοντες αυτοί είναι :

- α) Το έδαφος
- β) Η εργασία
- γ) Το κεφάλαιο.

Υπό άλλες συνθήκες, προβάλλεται και ο παραγωγός ως συντελεστής παραγωγής, και αντιπροσωπεύει την οργάνωση, διοίκηση και διαχείριση της μονάδας που συνδυάζει τους προαναφερθέντες συντελεστές .Ωστόσο ,στην γεωργική πράξη και ειδικότερα σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης δεν γίνεται χρήση του συντελεστή "παραγωγός " ,γιατί ως έννοια εύκολα διατυπώνεται , αλλά δύσκολα υπολογίζεται (Κιτσοπανίδης & Καμενίδης, 2003.)

Στη συνέχεια αναλύεται ο κάθε ένας από αυτούς. τους συντελεστές.

1.1 Το έδαφος.

1.1.1 Έννοια , προορισμός ,χαρακτηριστικά εδάφους

Το έδαφος, ως συντελεστής γεωργικής παραγωγής είναι το τμήμα εκείνο της γης το οποίο υφίσταται την επίδραση του κλίματος και των μηχανικών μέσων καλλιέργειας , και χρησιμεύει αφ ενός ως πηγή θρεπτικών στοιχείων για τα φυτά, και αφ ετέρου ως μέσο στήριξης. Με άλλα λόγια , προορισμός του εδάφους , είναι η παροχή εκείνων των στοιχείων που είναι απαραίτητα για τη ζωή και την ανάπτυξη των καλλιεργούμενων φυτών.

1.1.2 Ιδιότητες του εδάφους και οικονομική σημασία αυτών

Από γεωργοοικονομική άποψη, εξετάζονται οι οικονομικές ιδιότητες του εδάφους, και αυτές είναι το *αμετάθετο*, το *ανεπαύζητο* ,και το *άφθαρτο*.

α) Αμετάθετο εδάφους.

Το αμετάθετο η αλλιώς αμετακίνητο., επιδρά ουσιαστικά στην εκλογή των καλλιεργούμενων φυτών , επομένως η επιλογή αυτή για κάθε τοποθεσία εξαρτάται από την απόσταση της από μεγάλα αστικά κέντρα , από τα διαθέσιμα συγκοινωνιακά δίκτυα και από το κόστος μετακίνησης.

Η δυσμενής επίδραση του αμετακίνητου του εδάφους στο είδος και τον όγκο της γεωργικής παραγωγής, αντιμετωπίζεται σήμερα με τη βελτίωση των συγκοινωνιακών δικτύων, των μεταφορικών μέσων και την χρήση της νέας τεχνολογίας, ώστε τα προϊόντα να μεταφέρονται από τον τόπο παραγωγής στον τόπο κατανάλωσης ταχύτερα, ασφαλέστερα ,και πιο οικονομικά..

Ωστόσο, το αμετάθετο του εδάφους εξακολουθεί να επιδρά ουσιαστικά στη σύνθεση της γεωργικής παραγωγής κάθε περιοχής, και αυτό απαιτείται να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη κατά την οργάνωση και αναδιοργάνωση μιας γεωργικής εκμετάλλευσης.

β) Ανεπαύξητο εδάφους

Το ανεπαύξητο , διακρίνεται στο φυσικά και οικονομικά ανεπαύξητο. Από αυτά το φυσικά ανεπαύξητο αναφέρεται στην έκταση , και το οικονομικά ανεπαύξητο στην κατηγορία και την ποιότητα του εδάφους. Μεγαλύτερη σημασία έχει το οικονομικά ανεπαύξητο , διότι συνδέεται με τις δυνατότητες βελτίωσης της παραγωγικότητας. Σε αντίθεση με το φυσικά ανεπαύξητο, το οικονομικά ανεπαύξητο μπορεί να αντιμετωπιστεί στην πράξη με διάφορους τρόπους , όπως η εκτέλεση εργασιών βελτιώσεων (κυρίως η άρδευση και η στράγγιση),η αποξήρανση λιμνών, η λίπανση, και η χρήση γεωργικών μηχανημάτων .Έτσι λοιπόν, το ανεπαύξητο του εδάφους, επιβάλλει την όσο το δυνατόν καλύτερη χρησιμοποίηση και αξιοποίηση μέσω της φυτικής η και ζωικής παραγωγής.

γ) Άφθαρτο εδάφους.

Το άφθαρτο του εδάφους, αφορά την φυσική , βιολογική και χημική σύσταση του , από τις οποίες εξαρτάται άμεσα η παραγωγικότητα που θα έχει. Οι ιδιότητες αυτές διατηρούνται σταθερές εφόσον η γη καλλιεργείται υπό κανονικές συνθήκες.

Σε αντίθεση με αμετάθετο και το ανεπανόρθωτο που είναι δυσμενείς ιδιότητες, το *άφθαρτο* είναι ευμενής ιδιότητα του εδάφους, διότι το έδαφος ως μορφή κεφαλαίου δεν αποσβένεται, και έτσι θεωρείται ως η ασφαλέστερη επένδυση. Με άλλα λόγια, η αξία του δεν αποσβένεται, και δεν μειώνεται ούτε λόγω χρήσης, ούτε με την πάροδο του χρόνου. (Κιτσοπανίδης, Καμενίδης, 2003)

1.1.3 Ενοίκιο εδάφους και τρόποι υπολογισμού.

" Με τον όρο "ενοίκιο εδάφους" εννοείται η αμοιβή χρήσης αυτού για την παραγωγή φυτικών και ζωικών προϊόντων. Το χρησιμοποιούμενο έδαφος ανήκει είτε στον παραγωγό (όπως εδώ), είτε σε τρίτα πρόσωπα που έχουν ή δεν έχουν σχέση με την γεωργία".

Στην συγκεκριμένη περίπτωση, το έδαφος είναι ιδιόκτητο, ως κληρονομιά από συγγενή, άρα δεν καταβάλλεται ενοίκιο από τον αγρότη. Ωστόσο, μπορεί να υπολογιστεί πόσο θα άξιζε αν το νοίκιαζε σε άλλο άτομο, και αυτό το ποσό λέγεται τεκμαρτό ενοίκιο εδάφους. "Το υπολογιζόμενο ενοίκιο στηρίζεται στο προσφερόμενο ενοίκιο από άλλους παραγωγούς για τη γεωργική χρήση του συγκεκριμένου εδάφους, εφόσον στην συγκεκριμένη περιοχή είναι σύνηθες φαινόμενο η ενοικίαση χωραφιών, καθώς και από τη ζήτηση". "Όσο για την προσφορά, παραμένει λίγο-πολύ σταθερή, δηλαδή ανελαστική· επομένως μπορεί να λεχθεί ότι το (τεκμαρτό) ενοίκιο εδάφους εξαρτάται από την ζήτηση του, και η τελευταία από τα είδη των προϊόντων που δύναται να παράγει το δεδομένο έδαφος. Κάτι τέτοιο στην πράξη σημαίνει ότι, διαφορετικό ενοίκιο ζητά ένας ιδιοκτήτης όταν το χωράφι θα καλλιεργηθεί λ.χ. με τομάτα, και διαφορετικό για καλαμπόκι.

Σε αντίθετη περίπτωση, δηλαδή όταν δεν συνηθίζεται η ενοικίαση χωραφιών, εκτιμάται η αγοραστική του αξία με βάση την προσφορά και τη ζήτηση αγοράς και πώλησης χωραφιών, και τοκίζεται με το επικρατούν επιτόκιο μακροπρόθεσμων επενδύσεων." (Παπαγεωργίου, 2005, Κιτσοπανίδης & Καμενίδης, 2003).

1.2 Η εργασία

Ως "εργασία" ορίζεται η ηθελημένη προσπάθεια που καταβάλλει ο άνθρωπος για την παραγωγή οικονομικών αγαθών, και ειδικότερα στην περίπτωση της γεωργίας, γεωργικών προϊόντων.

Η αμοιβή εργασίας ,είναι η απαίτηση του εργαζομένου έναντι της υπ'αυτού προσφερομένης εργασίας. Σχετικά με την αμοιβή της εργασίας, ενδιαφέρον παρουσιάζει το ύψος αυτής, η μορφή της, και οι τρόποι καταβολής.(Κιτσοπανίδης, Καμενίδης 2003).

1.3 Το κεφάλαιο

"Ως "κεφάλαιο" εννοούνται όλα τα υλικά μέσα και αγαθά που χρησιμοποιεί ο γεωργός μαζί με το έδαφος και την εργασία ,για την παραγωγή φυτικών η/και ζωικών προϊόντων".(Κιτσοπανίδης, & Καμενίδης, 2003). Σε αντίθεση με το έδαφος και την εργασία που θεωρούνται δώρα της φύσης, το κεφάλαιο είναι αποτέλεσμα προγενέστερης χρήσης του εδάφους και προσπάθειας του ανθρώπου.

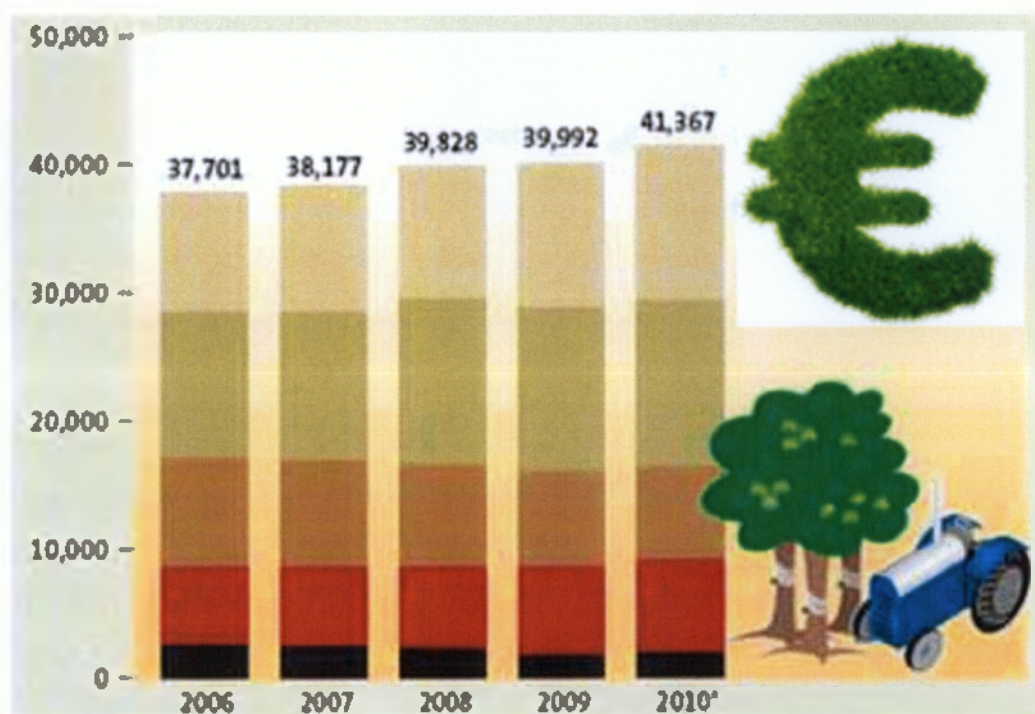
" Ενεργητικό, καλείται το σύνολο του γεωργικού κεφαλαίου (δηλαδή των περιουσιακών στοιχείων) που βρίσκεται στην κατοχή της γεωργικής εκμετάλλευσης, ανεξάρτητα από την πηγή προέλευσης η απόκτησης αυτού, και με το οποίο αφενός ενεργεί οικονομικά, αφ ετέρου εξασφαλίζει την ομαλή λειτουργία της". (Σημειώσεις Γεωργ. Λογιστικής) .

Με άλλα λόγια, το ενεργητικό περιλαμβάνει τις έγγειες βελτιώσεις, τις γεωργικές κατασκευές, τα δέντρα και γενικά τις πολυετείς καλλιέργειες, τα ζώα παραγωγής και εργασίας, τις μηχανές και τα εργαλεία, ,και τέλος, τις προκαταβολές καλλιέργειας ,την ηρτημένη εσοδεία ,τις προμήθειες, τα προϊόντα , και τα χρηματικά μέσα στα χέρια του γεωργού η των οφειλετών του. Από τα περιουσιακά αυτά στοιχεία , άλλα ανήκουν στον διευθύνοντα την εκμετάλλευση γεωργό, και είναι γνωστά ως καθαρή περιουσία η ίδιο κεφάλαιο ,ενώ άλλα προερχόμενα από τρίτα φυσικά η νομικά πρόσωπα ,δεν ανήκουν μερικά η ολικά στον γεωργό. Τα τελευταία είναι γνωστά ως παθητικό ,η ξένο κεφάλαιο.

Στις συνήθεις μορφές του παθητικού περιλαμβάνονται αφενός μεν τα προμηθευόμενα η αγοραζόμενα με πίστωση μέσα για την παραγωγή, (σπόροι, λιπάσματα, φάρμακα, καύσιμα , μηχανήματα κ.α) ,και αφ ετέρου τα δάνεια βραχυχρόνιας και μακροχρόνιας διάρκειας.Η σχέση που συνδέει το ενεργητικό, το παθητικό και την καθαρή περιουσία είναι $E = \Pi + ΚΠ$, και δείχνει ότι το ενεργητικό (E) ισούται με το παθητικό (Π) και την καθαρή περιουσία (ΚΠ). Έτσι, το ύψος του ενεργητικού εξαρτάται κάθε φορά από το ύψος του επενδυόμενου στην εκμετάλλευση κεφαλαίου από το γεωργό , και από το ύψος του κεφαλαίου που προέρχεται από τρίτα νομικά η φυσικά πρόσωπα. Από τις τρεις αυτές έννοιες , ιδιαίτερης σημασίας από οικονομική άποψη ,είναι η καθαρή περιουσία, διότι δείχνει την πραγματική οικονομική δύναμη κάθε γεωργικής εκμετάλλευσης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

"ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΑΠΑΝΩΝ & ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ"

ΜΕΡΟΣ Α': ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ

Οι δαπάνες αυτές , είναι δυο ειδών : α) Οι σταθερές δαπάνες ,και β) Οι μεταβλητές δαπάνες. Ως *σταθερές*, ορίζονται οι δαπάνες οι οποίες δεν εξαρτώνται από το ύψος της παραγωγής , και μένουν αμετάβλητες κατά την παραγωγική διαδικασία..

- *Σταθερές δαπάνες είναι οι εξής :*

- ✓ το ενοίκιο εδάφους
- ✓ οι τόκοι των μόνιμων και ημιμονίμων κεφαλαίων
- ✓ οι δαπάνες συντήρησης των μόνιμων και ημιμονίμων κεφαλαίων
- ✓ οι αποσβέσεις που έχουν σχέση με την χρονική φθορά των μόνιμων και ημιμονίμων κεφαλαίων.
- ✓ τα ασφάλιστρα των μόνιμων και ημιμονίμων κεφαλαίων
- ✓ οι τόκοι των δαπανών συντήρησης και ασφάλισης
- ✓ η δαπάνη εργασίας του μόνιμου προσωπικού.(καταβαλλόμενες και τεκμαρτές)
- ✓ οι τόκοι της δαπάνης εργασίας του μόνιμου προσωπικού, και
- ✓ οι σταθερές παροχές σε τρίτους (τέλη, αρδευτικά δικαιώματα, δαπάνες γεωργικών εξόδων, κλπ.)

Μεταβλητές , είναι οι δαπάνες οι οποίες εξαρτώνται από τον όγκο παραγωγής.

- *Μεταβλητές δαπάνες είναι οι εξής :*

- ✓ η δαπάνη εργασίας του μη μόνιμου προσωπικού
- ✓ η αξία των υλικών (σπόροι, λιπάσματα, κ.λ.π.)
- ✓ η αξία καυσίμων, ηλεκτρισμού και υπηρεσιών τρίτων
- ✓ η αμοιβή της μηχανικής η ζωικής εργασίας
- ✓ οι αποσβέσεις κεφαλαίων που αφορούν λειτουργική φθορά
- ✓ οι τόκοι των ανωτέρω κεφαλαίων.

Ένας άλλος διαχωρισμός που αφορά τις δαπάνες, είναι η καταβολή τους η μη. Όλοι οι γεωργοί, όπως και "οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις, προμηθεύονται μέρος των συντελεστών τους οποίους χρησιμοποιούν κατά την παραγωγική διαδικασία από τρίτους, και καταβάλλουν σε αυτούς την αμοιβή η αξία χρήσης για αυτούς τους συντελεστές. Οι αμοιβές η οι αξίες των συντελεστών αποτελούν τις **καταβαλλόμενες δαπάνες των γεωργικών εκμεταλλεύσεων**, οι οποίες παρέχονται είτε σε χρήματα, είτε σε είδος ίσης αξίας (ελαιόλαδο, βαμβάκι ,κ.α)

Από την άλλη πλευρά, οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις κατέχουν ορισμένους πόρους η συντελεστές τους οποίους χρησιμοποιούν κατά την παραγωγική διαδικασία. Οι αμοιβές για τους συντελεστές αυτούς, αποτελούν παραγωγικές δαπάνες οι οποίες δεν καταβάλλονται σε τρίτους αλλά παραμένουν σαν εισόδημα των παραγωγών και της οικογενείας τους, καθώς επίσης και σαν απόσβεση του μονίμου και του ημιμόνιμου κεφαλαίου τους. Οι δαπάνες οι οποίες δεν καταβάλλονται αλλά όμως υπολογίζονται κατά την κοστολόγηση, καλούνται **μη καταβαλλόμενες**.

Τέτοιες δαπάνες είναι :

- η δαπάνη εργασίας του παραγωγού και της οικογενείας του
- το ενοίκιο του ιδιόκτητου εδάφους
- οι αποσβέσεις και οι τόκοι των ιδίων κεφαλαίων.

Όλες οι υπόλοιπες δαπάνες, καταβάλλονται σε τρίτους. Ακολούθως, υπολογίζονται οι δαπάνες αναλυτικά., και τέλος, σε συνάρτηση με την καθαρή πρόσοδο υπολογίζεται το οικονομικό αποτέλεσμα της καλλιεργητικής περιόδου, (κέρδος η ζημία) και το μέγεθος αυτού. Κάθε είδος δαπάνης σημειώνεται ως σταθερή (Σ) η ως μεταβλητή (Μ). (Παπαγεωργίου, 2005)

2.1 ΑΞΙΑ ΥΛΙΚΩΝ – ΣΠΟΡΟΙ-ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ (μ)

Χρησιμοποιούνται ριζοβολημένα μοσχεύματα η μικρά λυτάρια σε σακουλάκια. Το κόστος του υλικού είναι :

- 180 € το έτος για κάθε στρέμμα ,και
- $180 \times 20 = 3600$ € το έτος για τα 20 στρέμματα συνολικά.

Η πυκνότητα φύτευσης είναι 600 φυτά ανά στρέμμα ,και η διάρκεια ζωής κάθε φυτού 1 έτος .
Συνολικά είναι $600 \times 20 = 12000$ φυτά ,και το κόστος κάθε μικρού φυταρίου είναι $3600\text{€} / 12000$
φυτά = 0,30 €.

Το μέσο κόστος ανά καλλιεργητική περίοδο , προκύπτει από τη διαίρεση του ετησίου κόστους δια τις καλλιεργητικές περιόδους.

Επομένως είναι: $3600 \text{ €} / 3 = 1.200 \text{ €}$ ανά καλλιεργητική περίοδο

2.2 ΑΞΙΑ ΥΛΙΚΩΝ –ΝΕΡΟ ΑΡΔΕΥΣΗΣ (μ)

Χρειάζονται 10 ποτίσματα /μήνα κατά μέσο όρο.

Συνολικά είναι 10 ποτίσματα $\times 4$ μήνες = 40 ποτίσματα /καλλιεργητική περίοδο
και σε κάθε πότισμα καταναλώνονται 12.000 λίτρα (12 m^3)

Η αξία του νερού είναι $0,12 \text{ €} / \text{m}^3$ ($1 \text{ m}^3 = 1.000 \text{ lt}$)

- Η συνολική κατανάλωση για μια καλλιεργητική περίοδο εκφράζεται χρηματικά ως εξής:

Κατανάλωση καλλιεργητικής περιόδου σε ευρώ (€) = (ποσότητα νερού / πότισμα) \times (αριθμός ποτισμάτων / καλλιεργητική περίοδο) \times (αξία νερού / m^3)

Έτσι υπολογίζεται ότι είναι:

$$(12 \text{ m}^3) \times (20 \text{ στρέμματα}) \times (40 \text{ ποτίσματα}) \times (0,12 \text{ €} / \text{m}^3) \\ = \underline{1.152 \text{ €}} \text{ ανά καλλιεργητική περίοδο (3.456 € / ετος)}$$

2.3 ΑΞΙΑ ΥΛΙΚΩΝ– ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ (μ)

Το είδος λιπάσματος που χρησιμοποιείται είναι το «11-15-15».

Η συνολική χορηγούμενη δόση λιπάσματος είναι 0,2 kg σε κάθε φυτό x 600 φυτά στο στρέμα x 20στρ.= 2400 kg, και η δόση αυτή χορηγείται κάθε 3 μήνες. Συνεπώς η ετήσια ποσότητα λιπάσματος είναι 2400 kg x 4 = 9.600 kg , με συνολική αξία 7.296 € / ετος.

Οι δαπάνες λιπασμάτων για κάθε καλλιεργητική περίοδο, προκύπτουν αν διαιρεθεί η ανωτέρω αξία με τις καλλιεργητικές περιόδους. Έτσι, προκύπτει ότι είναι 7.296 € / 3 καλλιέργειες = 2.432 € σε κάθε καλλιεργητική περίοδο.

2.4 ΑΞΙΑ ΥΛΙΚΩΝ – ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΑ (μ)

Υπό κανονικές συνθήκες, διενεργούνται τέσσερις (4) ψεκασμοί ανά καλλιεργητική περίοδο (ανά σοδειά).

* Οι αξίες ανά είδος και ποσότητα φαρμάκου, όπως διατίθενται στο εμπόριο, παρουσιάζονται στον Πίνακα 1 :

ΕΙΔΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΤΙΜΗ	ΕΚΤΑΣΗ ΚΑΛΥΨΗΣ (στρμ.)	Όγκος ψεκαστικού διαλύματος (lt)
<i>Antracol combi</i>	Μυκητοκτόνο	10 €/ 400 g	2, 0	200
<i>Decis</i>	Εντομοκτόνο	10 €/ 100 cc	1,5	200
<i>Ventex</i>	Ακαρεοκτόνο		2,0	200

Πίνακας 1: Αξίες φυτοφαρμάκων

* Οι δαπάνες για τη συγκεκριμένη καλλιέργεια παρουσιάζονται στον Πίνακα 2:

ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΚΟΣΤΟΣ ΤΡΙΜΗΝΟΥ	ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ
<i>Antracol combi</i>	Μυκητοκτόνο	220€	
<i>Decis</i>	Εντομοκτόνο	129€	568 €
<i>Ventex</i>	Ακαρεοκτόνο	219€	

Πίνακας 2 : Δαπάνες φυτοφαρμάκων / τρίμηνο

Κατ' εξαίρεση , τα ποσά αυτά δαπανώνται κάθε τρεις (3) μήνες και όχι ανά 4 μήνες που διαρκεί η καλλιέργεια. Επομένως οι ετήσιες δαπάνες φυτοφαρμάκων είναι $568 \text{ €} \times 4 = 2.272 \text{ €}$, και οι δαπάνες καλλιεργητικής περιόδου είναι $2.272 \text{ €} / 3 \text{ καλλιέργειες} = \underline{757,3 \text{ €} / \text{καλλιέργεια}}$.

2.5 ΜΙΣΘΟΙ – ΑΜΟΙΒΕΣ ΕΡΓΑΤΗ (μ)

Ο εργάτης απασχολείται κυρίως στη συγκομιδή .Δευτερευόντως ,βοηθά τον παραγωγό στην υποστύλωση και το κλάδεμα. Η συγκομιδή γίνεται μια φορά το έτος και διαρκεί 2 μήνες. Επομένως, αφού απασχολείται περιστασιακά, δηλαδή αποτελεί το μη μόνιμο προσωπικό, η δαπάνη αμοιβής του ανήκει στις μεταβλητές δαπάνες (μ). Για τον υπολογισμό της αμοιβής υπάρχουν τα εξής δεδομένα :

- Ημερομίσθιο εργάτη (πλήρης απασχόληση) : 40 €
- Αριθμός εργασιμων ημερών : 25 ημέρες / μήνα.
- Διάρκεια συγκομιδής / λοιπών εργασιών: 2 μήνες./ έτος.
- Αριθμός εργατών : Ένας (1).

$$\begin{aligned} \text{Ετήσια αμοιβή εργάτη} &= \text{ημερομίσθιο} \times \text{εργάσιμες ημέρες ανά μήνα} \times \text{μήνες απασχόλησης} \\ &= 40 \text{ €} \times 25 \times 2 \\ &= \underline{2.000 \text{ €} / \text{έτος}}. \end{aligned}$$

Επομένως τα εργατικά είναι $2.000 \text{ €} / 3 \text{ καλλιέργειες} = 667 \text{ €} / 4\text{μηνη καλλιέργεια}$.

Τρόπος αμοιβής

Σχετικά με την *εργασία* και την *αμοιβή εργασίας* έχουν δοθεί οι ορισμοί σε προηγούμενη σελίδα της μελέτης (βλέπε §1.2 "Η εργασία"). Εδώ θα εξεταστούν οι τρόποι καταβολής της αμοιβής, και ο τρόπος που καταβάλλεται στη συγκεκριμένη περίπτωση.

Σύμφωνα με τους Κιτσοπανίδη Γ.& Καμενίδη, "οι πιο συνήθεις τρόποι καθορισμού της αμοιβής των εργαζομένων είναι:

- α) η αμοιβή με βάση τον χρόνο διάρκειας της εργασίας
- β) η αμοιβή με βάση το εκτελούμενο έργο, και
- γ) η αμοιβή που συνδυάζει την χρονική διάρκεια με το εκτελούμενο έργο.

α) Ως χρονική διάρκεια της εργασίας, λαμβάνεται η ώρα, η ημέρα, ο μήνας, και το έτος, η δε αντίστοιχη αμοιβή είναι το ωρομίσθιο, το ημερομίσθιο, και ο μισθός σε μηνιαία ή ετήσια βάση. Ο καθορισμός της αμοιβής του εργαζομένου με βάση τη χρονική διάρκεια είναι ο συνηθέστερος τρόπος αμοιβής στη γεωργική παραγωγή. Ο τρόπος αυτός συνιστάται σε εργασίες που απαιτούν επιμέλεια και δεν μπορεί να γίνει έλεγχος μετά την εκτέλεσή τους. Ο τρόπος αυτός αμοιβής συνιστάται επίσης στην περίπτωση που οι εργάτες εκτελούν πολλά είδη εργασιών κατά τη διάρκεια της ημέρας.

β) Η κατ' αποκοπή αμοιβή των εργαζομένων στηρίζεται στο εκτελούμενο από αυτούς έργο που μετράται σε στρέμματα, χιλιόγραμμα, αριθμό δέντρων ή ζώων, κ.λ.π. Η κατ' αποκοπή αμοιβή εφαρμόζεται στις εργασίες που είναι από τη φύση τους επείγουσες, και στις οποίες μπορεί να γίνει έλεγχος μετά την εκτέλεσή τους. Χαρακτηριστικά παραδείγματα κατ' αποκοπή αμοιβής εργαζομένων, αποτελούν η συγκομιδή των προϊόντων (όπως εδώ), το κλάδεμα των δένδρων, ο εμβολιασμός κ.λ.π. Η κατ' αποκοπή αμοιβή των εργαζομένων είναι μεν διαδεδομένος τρόπος αμοιβής, πλην όμως πολύ λιγότερο συνήθης συγκριτικά με τον προηγούμενο στην σύγχρονη εκχρηματισμένη γεωργική οικονομία.

γ) Η αμοιβή που συνδυάζει τη χρονική διάρκεια με την εκτελούμενη εργασία, στηρίζεται κατά κύριο λόγο στο ημερομίσθιο, πλην όμως οφείλει ο εργαζόμενος να ολοκληρώσει ορισμένη εργασία

ακόμα και πέρα από το σύνηθες ωράριο της ημέρας. Ο τρόπος αυτός αμοιβής εφαρμόζεται σε άτομα με ορισμένες γεωργικές εργασίες όπως ο σταβλίτης, ως υπεύθυνος για την περιποίηση ορισμένων ζώων, ο κλαδευτής, ως υπεύθυνος για το κλάδεμα ορισμένων δέντρων, ο εμβολιαστής ως υπεύθυνος για το κλάδεμα και εμβολιασμό ορισμένων δενδρυλλίων, κλπ." (Κιτσοπανίδης, Καμενίδης 2003).

Εδώ, ισχύει ο δεύτερος τρόπος αμοιβής, δηλαδή η αμοιβή του εργάτη είναι 40 € ανά μεροκάματο, εφ' όσον συγκομίζει 6.000 κιλά τομάτας / στρέμμα το έτος, και η συγκομιδή διαρκέσει 2 μήνες. Κάτι τέτοιο στην πράξη σημαίνει ότι ο εργοδότης – παραγωγός θα πληρώσει λιγότερα εργατικά, και ο εργάτης θα απασχοληθεί λιγότερες ώρες αντιστοίχως, στην περίπτωση που η παραγωγή είναι μειωμένη.

Ο παραγωγός δεν οφείλει στον εργάτη ένσημα, Ι.Κ.Α., και ασφάλεια ατυχήματος, αφ ενός γιατί δεν ανήκει στο μόνιμο προσωπικό (βλ μεταβλητές δαπάνες), και αφ ετέρου γιατί ο εργάτης είναι ασφαλισμένος σε δικό του ταμείο ασφαλίσεων.

2.6 ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΑΥΣΙΜΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ.

2.6.1 ΚΑΥΣΙΜΑ (μ)

- 1280 € είναι το ετήσιο κόστος καυσίμων για το γεωργικό ελκυστήρα, και
- 2400 € για το αγροτικό αυτοκίνητο.

Το ετήσιο σύνολο σε δαπάνες καυσίμων είναι $1.280 + 2400 = 3.680$ €, οπότε οι δαπάνες καυσίμων ανά καλλιέργεια είναι $3.680 / 3$ καλλιέργειες = **1226,6 €**

2.6.2 ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ (SERVICE) ΟΧΗΜΑΤΩΝ (μ)

Η συντήρηση πραγματοποιείται ανά τακτά χρονικά διαστήματα, συμφωνά με τις οδηγίες του κατασκευαστή και ανάλογα με την χρήση του κάθε οχήματος.

Γενικά ,μπορεί να ειπωθεί ότι το κόστος συντήρησης ισούται με το 10-15% της αξίας καυσίμου που έχει καταναλωθεί σε μια δεδομένη χρονική περίοδο.(“κανόνας του 10%”). Στα γεωργικά μηχανήματα, μπορεί επίσης να υπολογιστεί και με βάση τις ώρες λειτουργίας, δηλαδή τις συνολικές ώρες που έχει λειτουργήσει ένα όχημα υσττέρα από το τελευταίο service.

- Για τον υπολογισμό του κόστους συντήρησης, υπάρχουν τα εξής δεδομένα από τον ιδιοκτήτη :

α) Δαπάνες καυσίμων :

- 1280 € για τον γεωργικό ελκυστήρα ετησίως.
- 2400 € για το αγροτικό αυτοκίνητο ετησίως.

ΣΥΝΟΛΟ : 1.280 € + 2.400 € = 3.680 € ετησίως = 1226,6 € / καλλιέργεια.

β) Δαπάνες συντήρησης & επισκευών :

Κόστος: 200 ευρώ ανά όχημα ,δηλαδή 200x2= 400 € ετησίως.

Σύμφωνα με τον κ.Λιναρδόπουλο (Καλαμάτα ,1996)

" για την εκτίμηση των δαπανών συντήρησης και επισκευών θα πρέπει να ληφθούν υπόψη πολλοί παράγοντες, οι οποίοι είναι : οι ετήσιες ώρες απασχόλησης, οι συνθήκες εργασίας, ο τρόπος χειρισμού, το είδος της εκτελούμενης εργασίας , κλπ .

Οι εργασίες συντήρησης περιλαμβάνουν τις αλλαγές λαδιών, φίλτρων, διάφορες ρυθμίσεις στην αντλία καυσίμου η ηλεκτρικού κυκλώματος μπαταρίας, κ.α. .Οι εργασίες επισκευών περιλαμβάνουν εργασίες για την αντικατάσταση φθαρμένων εξαρτημάτων και οι οποίες συνεχώς αυξάνουν με την πάροδο του χρόνου. Η μέση δαπάνη συντήρησης και επισκευών των μηχανημάτων και με την οποία επιβαρύνεται το συνολικό κόστος εργασίας, μπορεί να ανέλθει στο 1,2 % της αξίας αγοράς για κάθε 100 ώρες εργασίας το ετος. "

Κατά τους δείκτες Ο.Δ.Γ.Ε. , στη συγκεκριμένη καλλιέργεια αντιστοιχούν 60 ώρες το ετος.(τρακτέρ). Επομένως :

Στις 100 ώρες αντιστοιχεί αξία συντήρησης ίση με 1,2 % της α.α. ($1,2\% \times 30.000 \text{ €} = 360 \text{ €}$).

Στις 60 ώρες x ;

$$100x = 60 \times 360$$

$$100x = 21.600$$

$$x = 21.600 / 100$$

$$= 216 \text{ €} (\approx 200 \text{ €})$$

➤ Επαλήθευση του « κανόνα του 10% »

Δαπάνες συντήρησης / Δαπάνες καυσίμων = $133,3 \text{ €} / 1226,67 = 0,108 \approx 10\%$.

γ) Ασφάλιστρα αγροτικών οχημάτων

75€ ετησίως για τον γεωργικό ελκυστήρα ,και

150 € ετησίως για το αγροτικό αυτοκίνητο.

Σύνολο ετησίως : $75 + 150 = 225 \text{ €}$

δ) Τέλη κυκλοφορίας

88 ευρώ ετησίως .

ε) Κόστος αποσβέσεων οχημάτων

Απόσβεση, καλείται η αξία που χάνει κάθε χρόνο ένα περιουσιακό στοιχείο ,και αφορά είτε την χρονική, είτε τη λειτουργική φθορά στην οποία υπόκειται. Εδώ θα μας απασχολήσει μόνο η πρώτη. Σύμφωνα με τον κ. Λιναρδόπουλο (1996) " για τον υπολογισμό της απόσβεσης κεφαλαίου υπάρχουν διάφορες μέθοδοι. Κάθε φορά , χρησιμοποιείται η κατάλληλη μέθοδος , προκειμένου τα αποτελέσματα να χρησιμοποιηθούν εκεί όπου χρειάζεται.

Οι μέθοδοι αυτές είναι :

- Μέθοδος της απλής η γραμμικής απόσβεσης
- Μέθοδος φθίνουσας απόσβεσης
- Μέθοδος του αθροίσματος των ετών της οικονομικής ζωής του ελκυστήρα
- Μέθοδος απόσβεσης του σύνθετου τόκου."

Εδώ , εφαρμόζεται η πρώτη μέθοδος. Έτσι λοιπόν, η ετησία απόσβεση υπολογίζεται με τον κάτωθι τύπο :

$$\text{Π}\alpha = (A \xi - Y \xi) / \Delta \epsilon$$

όπου Π α : το Ετήσιο Κόστος απόσβεσης

A ξ : η Αρχική Αξία του μηχανήματος

Y ξ : η Υπολειμματική Αξία

$\Delta \epsilon$: Η Διάρκεια Ωφέλιμης Ζωής σε Έτη

Με τη μέθοδο αυτή , το προς απόσβεση ποσό, υπολογίζεται σταθερό για κάθε έτος. Είναι απλή και εύχρηστη μέθοδος , για αυτό άλλωστε χρησιμοποιείται και στη συγκεκριμένη μελέτη. Δεν λαμβάνει όμως υπόψη όλους εκείνους τους παράγοντες , όπως τη μείωση της αξίας των μηχανημάτων λόγω φθοράς.

1) Απόσβεση ελκυστήρα

Αρχική αξία : 30.000 €

Διάρκεια ωφέλιμης ζωής : 12 έτη

Υπολειμματική αξία : 10 % αρχικής αξίας.

➤ Με βάση τον τύπο ισχύει :

$$\begin{aligned}\text{Ετήσια απόσβεση} &= [30.000 - (10\% \times 30.000)] / 12 \text{ έτη} = \\ &= 27.000 \text{ €} / 12 \text{ έτη} \\ &= 2.250 \text{ €} .\end{aligned}$$

2) Απόσβεση αγροτικού

Αρχική αξία : 12.000 €

Διάρκεια ωφέλιμης ζωής : 16 έτη

Υπολειμματική αξία : 10 % αρχικής.

➤ Άρα :

$$\begin{aligned}\text{Ετησία απόσβεση} &= [12.000 \text{ €} - (10\% \times 12.000)] / 16 \text{ έτη} \\ &= (12.000 \text{ €} - 1.200 \text{ €}) / 16 \\ &= 10.800 \text{ €} / 16 \\ &= 675 \text{ €}\end{aligned}$$

3) Σύνολο αποσβέσεων οχημάτων

$2.250 \text{ €} + 675 \text{ €} = 2.925 \text{ €}$ ετησίως. Λαμβάνεται ,επίσης υπόψη ότι το αγροτικό αυτοκίνητο είναι αγορασμένο το έτος 1994, και πιθανότατα έχει αποσβέσει όλη την αξία του, (πλην της υπολειμματικής). Άρα η μελέτη θεωρείται ότι γίνεται προτού αποσβεστεί όλη η αξία.

Στ) Συνολικές ετήσιες δαπάνες οχημάτων

Οι συνολικές ετήσιες δαπάνες οχημάτων ,παρουσιάζονται στον πίνακα 3 και έχουν ως εξής :

πίνακας 3 : Δαπάνες οχημάτων

Είδος δαπάνης	Αξία (€)
Καύσιμα	3.680
Συντήρηση	400
Ασφάλιστρα	225
Τέλη	88
Αποσβέσεις	2.925
ΣΥΝΟΛΟ	7.318 €

* Σημειώνεται επιπλέον ,ότι κατά τη διάρκεια του έτους ενδέχεται να συμβούν απρόβλεπτες βλάβες στα οχήματα, με αποτέλεσμα σημαντική αύξηση των δαπανών συντήρησης.

Από τις συνολικές ετήσιες δαπάνες μηχανημάτων, τα ασφάλιστρα ,τα τέλη και οι αποσβέσεις είναι πάγιες, ενώ τα καύσιμα ,και η συντήρηση είναι μεταβλητές δαπάνες. Οι μεταβλητές δαπάνες μπορούν να υπολογιστούν ανά καλλιέργεια, διότι εξαρτώνται από την εργασία των μηχανημάτων.

Οι πάγιες, αντιθέτως, δεν μπορούν να υπολογιστούν ανά καλλιεργητική περίοδο, διότι είναι δεδομένες . Είναι δηλαδή πάντοτε ίδιες , ανεξάρτητα από την ποσότητα παραγωγής και από τα καθαρά κέρδη.

2.7 Κόστος αρδευτικού δικτύου.

Η συγκεκριμένη δαπάνη δεν έχει υπολογιστεί στο σύνολο της από τον παραγωγό. Ωστόσο με βάση τα δεδομένα που δίνει, μπορεί να υπολογιστεί το κόστος αυτό , καθώς και η ετήσια απόσβεση.

α) Υπολογισμός κόστους σωληνώσεων.

Δεδομένα :

- Τύπος σωλήνα : πολυαιθυλενίου, τύπου Φ 16.
- Αξία : 0,15 € / m
- Τοποθέτηση : Κατά μήκος του αγρού
- Σειρές φυτών : 50 σειρές κατά μήκος,
- Μήκος αγρού 200 m.
- Πλάτος 100 .m
- Πλήθος φυτών ανά στρέμμα : 600.

$$\begin{aligned}\text{Κόστος σωλήνων άρδευσης} &= (50 \text{ σειρές} \times 200 \text{ m}) \times \text{αξία 1 μέτρου} \\ &= 10.000 \text{ m} \times 0,15 \text{ €} \\ &= 1.500 \text{ €}\end{aligned}$$

β) Υπολογισμός κόστους σταλακτών.

Σε κάθε φυτό αντιστοιχεί ένας (1) σταλάκτης.

Πλήθος φυτών : 600 ανά στρέμμα x 20 στρ. = 12.000 Επομένως 12.000 σταλάκτες. .

Η αξία κάθε σταλάκτη είναι 0,05 €.

$$\begin{aligned}\text{Συνολικό κόστος} &: 12.000 \times 0,05 \text{ €} \\ &= 600 \text{ €}.\end{aligned}$$

γ) Γαντζάκια στήριξης σωλήνα

Δεδομένα :

- Αξία τεμαχίου : 0,15 €
- Πυκνότητα τοποθέτησης : 1 γαντζάκι ανά 2 m σωλήνα.
- Συνολικό μήκος σωλήνα : 200 m x 50 σειρές = 10.000 m.

Σύνολο γαντζών :

Στα 2 m → 1 γαντζος

Στα 10.000 m → x ; γαντζοι

$$2x = 10.000 \times 1$$

$$2x = 10.000$$

$$x = 10.000 / 2 = 5.000 \text{ γαντζοι.}$$

Συνολική αξία : 5.000 x 0,15 € = 750 €.

δ) Κόστος "λήψεων "

Λήψεις, είναι οι συνδεσμολογίες των κεντρικών σωλήνων άρδευσης (κατά μήκος του χωραφιού) οι οποίες έχουν διάμετρο ϕ 16 με τους σταλάκτες , διαμέτρου ϕ 6 .Δηλαδή σε κάθε σταλάκτη αντιστοιχεί κι από μια " λήψη ".Οπότε :

$$\text{Πλήθος λήψεων} = \text{πλήθος σταλακτών} = 12.000 .$$

Αξία τεμαχίου : 0,04 €

Συνολική αξία : 0,04 € x 12.000 = 480 €

ε) Αξία αντλίας νερού

Τύπος αντλίας : CF/ 150 M , μονοφασική.

Αξία : 290 €

στ) Συνολική αξία αρδευτικού δικτύου 20 στρεμμάτων.

Σωλήνες άρδευσης : 1500 €

Σταλάκτες : 600 €

Γάντζοι : 750 €

Λήψεις : 480 €

Αντλία : 290 €

ΣΥΝΟΛΟ : 3.620 €

(πηγές : www.palaplant.gr , www.kipodinamiki.gr, & στοιχεία παραγωγού).

ζ) Υπολογισμός ετήσιας απόσβεσης αρδευτικού δικτύου.

Δεδομένα

Αρχική αξία : 3.620 € .

Διάρκεια ωφέλιμης ζωής : 10 έτη

Υπολειμματική αξία : -

(Σημειώνεται ότι η διάρκεια ωφέλιμης ζωής έχει θεωρηθεί τυπικά 10 έτη υπό την έννοια ότι μετά την πάροδο των 10 ετών εξακολουθεί μεν, να χρησιμοποιείται ,αλλά αρχίζουν να αυξάνονται οι βλάβες και οι φθορές, οι οποίες αυξάνουν το συνολικό κόστος.).

$$\begin{aligned}\text{Ετήσια απόσβεση} &= (\text{Αρχική αξία} - \text{Υπολειμματική αξία}) / \text{Έτη ωφέλιμης ζωής} \\ &= (3.620 \text{ €} - 0 \text{ €}) / 10 \text{ έτη} \\ &= 3.620 / 10 \\ &= 362 \text{ €} / \text{έτος} .\end{aligned}$$

Οι υπόλοιπες δαπάνες του αρδευτικού ,είναι η συντήρηση, τα ασφάλιστρα και οι τόκοι, όπως φαίνονται στον πίνακα στη σελ.25.

2.8 Αξία γεωργικής γης

Η γη 20 στρεμμάτων δεν έχει αγοραστεί από τον ίδιο τον παραγωγό, αλλά είναι κληρονομιά από συγγενή. Η συνολική σημερινή αξία της είναι 300.000 € δηλαδή 15.000 €/ στρέμμα, και είναι το μοναδικό αγαθό του οποίου η αξία δεν αποσβένεται. Το ενοίκιο υπολογίζεται ως τεκμαρτό, και σε περίπτωση που νοίκιαζε το χωράφι σε άλλον, η το νοίκιαζε ο ίδιος, η αξία ενοικίου θα ήταν 250 € / στρέμμα / μήνα , δηλαδή $250 \times 12 = 3.000$ € / στρ./έτος , που αντιστοιχεί σε 60.000 € /έτος για τα 20 στρέμματα. Ο υπολογισμός των αξιών ενοικίασης και αγοράς, γίνεται από άτομα εξειδικευμένα, και με βάση τα κριτήρια που έχουν αναλυθεί στο κεφάλαιο 1 (βλέπε § 1.1.3 ,« Ενοίκιο εδάφους & τρόπος υπολογισμού»).

2.9 Σύνολο ετησίων δαπανών

(μόνο οι μεταβλητές δαπάνες)

Οι ετήσιες μεταβλητές δαπάνες , παρουσιάζονται ακολούθως στον πίνακα 4 , και έχουν ως εξής :

Πίνακας 4 : Ετήσιες μεταβλητές δαπάνες

ΕΙΔΟΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΑΞΙΑ (€)
Πολλαπλασιαστικό υλικό	3.600
Νερό	3.456
Λιπάσματα	7.296
Φάρμακα	2.272
Εργατικά *	2.001
Δαπάνες οχημάτων **	4.080

* Μόνο η ξένη εργασία, η οποία διεκπεριώνεται από το εποχιακό προσωπικό.

** Μόνο καύσιμα και συντήρηση , που είναι 3.680 € και 400 € αντίστοιχα.

Σύνολο : 22.705 €

Σύνολο ετησίων παγίων δαπανών

Αποτελείται από το σύνολο δαπανών που είναι σταθερές ανεξάρτητα από τον όγκο της παραγωγής. Οι πάγιες δαπάνες συνοψίζονται ακολούθως στον πίνακα 5 και είναι :

πίνακας 5 : Ετήσιες πάγιες δαπάνες

Είδος Δαπάνης	Αξία (€)
Τέλη	88
Αποσβέσεις	3.431,80 *
Ασφάλιστρα	225
Τεκμαρτό ενοίκιο εδάφους	60.000 **

Σύνολο 3.744,80 €

* εκ των οποίων 2.925 € για τα οχήματα και 506,8 € για το αρδευτικό).

** δεν υπολογίζεται στο σύνολο για λόγους ευκολίας.

Γενικό ετήσιο σύνολο δαπανών.(πάγιες και μεταβλητές)

26.449,8 € (χωρίς την υπολογιζόμενη δαπάνη ίδιας εργασίας).

Μέρος Β ' 1: "Υπολογισμός Γεωργικού Εισοδήματος" .

Το γεωργικό εισόδημα ,με κριτήριο το χρονικό διάστημα μπορεί να υπολογιστεί :

α) Ανά έτος (Καθαρή ετήσια πρόσοδος)

β) Ανά καλλιεργητική περίοδο (Καθαρή πρόσοδος καλλιεργητικής περιόδου).

Δεδομένα :

Ύψος παραγωγής : 6.000 kg / στρέμμα το έτος 120.000 kg / 20 στρ / έτος.

Ετήσιες δαπάνες : 26.449,80 €

Τιμή διάθεσης τομάτας από τον παραγωγό 0,40 € / kg

$$\begin{aligned} \text{α) Ακαθάριστη ετήσια πρόσοδος} &= \text{Τιμή κιλού} \times \text{ύψος ετήσιας παραγωγής} \\ &= 0,40 \text{ €} \times 120.000 \text{ kg} \\ &= 48.000 \text{ €} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Καθαρή ετήσια πρόσοδος} &= \text{Α.ε.π} - \text{Παραγωγικές δαπάνες. (πάγιες και μεταβλητές)} \\ &= 48.000 \text{ €} - 26.449,8 \text{ €} \\ &= \mathbf{21.550,20 \text{ €}} \text{ (χωρίς την υπολογιζόμενη δαπάνη ίδιας εργασίας, και} \\ &\text{χωρίς να υπολογιστεί η δαπάνη χρήσης εδάφους.)} \end{aligned}$$

Εάν αυτό το νούμερο διαιρεθεί με τις καλλιεργητικές περιόδους , δίνει την καθαρή πρόσοδο κάθε περιόδου .Αυτός ο υπολογισμός συνήθως δεν χρησιμοποιείται στην πράξη ,για τον λόγο ότι οι πάγιες δαπάνες ,(όπως η απόσβεση κεφαλαίου) δεν λογαριάζονται ανά καλλιεργητική περίοδο.

β) Τυπικά,, η Καθαρή πρόσοδος καλλιεργητικής περιόδου (Κ.π.κ.π) υπολογίζεται ότι είναι :

$$\begin{aligned} \text{Κ.π.κ.π} &= \text{Καθαρή ετήσια πρόσοδος} / \text{Καλλιεργητικές περιόδοι} = \\ &21.550,20 \text{ €} / 3 = 7.183,40 \text{ €} / \text{καλλιεργητική περίοδο (συμπεριλαμβάνονται και οι πάγιες δαπάνες,} \\ &\text{δηλαδή τα ασφάλιστρα, τα τέλη και οι αποσβέσεις)} \end{aligned}$$

Οι πωλήσεις γίνονται κυρίως στο νησί της Κρήτης .Εξαγωγές στο εξωτερικό δεν πραγματοποιούνται. Επίσης, η τιμή 0,40 ευρώ / κιλό, δίδεται κατά προσέγγιση, διότι έχει διακυμάνσεις. Εξαρτάται κυρίως από την προσφορά και την ζήτηση στην αγορά.. Η εξάρτηση της από την προσφορά, σημαίνει ότι όσο λιγότερη είναι η ποσότητα παραγωγής , τόσο ακριβότερα θα πουληθεί .Ο κανόνας αυτός δεν ισχύει πάντα απόλυτα, , αλλά έχει και κάποιες εξαιρέσεις που θα εξηγηθούν στη επόμενη παράγραφο. Κατά κύριο λόγο ,η τιμή αυτή ισχύει εφόσον η παραγωγή είναι 6.000 κιλά στο στρέμμα..

Μέρος Β2 : "Υπολογισμός κόστους παραγωγής και αξίας παραγωγής με βάση τους δείκτες Ο.Δ.Γ.Ε "

(Παπαγεωργίου Αθανάσιος ,2005)

(Η μέθοδος χρησιμοποιείται με διαφορετικά νούμερα, δηλαδή με τα δεδομένα του συγκεκριμένου παραγωγού τομάτας στην Κρήτη).

Οι δείκτες Ο.Δ.Γ.Ε. είναι πίνακες οι οποίοι δείχνουν τις συνολικές ώρες σε ανθρώπινη και μηχανική εργασία που χρειάζονται για κάθε είδος καλλιέργειας , το εύρος στρεμματικών αποδόσεων, και την τιμή κιλού σε κάθε προϊόν. Οι τιμές είναι ενδεικτικές , και διαφοροποιούνται κατά περίπτωση, συμφωνά με την καλλιεργούμενη ποικιλία, την εμπορική κατηγορία, την ποιότητα, και τις στρεμματικές αποδόσεις.

Στη συγκεκριμένη καλλιέργεια , η μέση απόδοση είναι 6.000 kg /στρέμμα , στην οποία αντιστοιχεί τιμή πώλησης 0,40 € / kg. Όταν η μέση στρεμματική απόδοση μειώνεται, τότε η τιμή πώλησης αυξάνεται αντιστοίχως , έτσι ώστε το γινόμενο τιμή πώλησης x στρεμματική απόδοση τείνει να είναι σταθερό. Αυτό συμβαίνει κυρίως όταν αλλάζει εποχή του έτους ,δηλαδή όταν έρχεται φθινόπωρο η χειμώνας, οπότε η τομάτα ανήκει στα " προϊόντα εκτός εποχής. ".Όταν ,πάλι, οι στρεμματικές αποδόσεις αυξάνονται, η τιμή πώλησης της τομάτας τείνει να μειώνεται . Σε αυτή την περίπτωση επιτυγχάνονται οι λεγόμενες " οικονομίες μεγέθους". Ο όρος αυτός θα αναλυθεί σε επόμενη παράγραφο. Ένα άλλο κριτήριο για τον καθορισμό των τιμών στην πράξη , και

το οποίο έχει επίσης σχέση με τις στρεμματικές αποδόσεις, είναι η ποσότητα σε συνάρτηση με την ποιότητα τομάτας η οποία έχει παραχθεί. Αυτό σημαίνει ότι αν ο παραγωγός καλλιεργήσει ένα άλλο υβρίδιο τομάτας το οποίο με τις ίδιες παραγωγικές δαπάνες θα δώσει λιγότερο, αλλά καλύτερο καρπό, ενδεχομένως η τιμή κιλού θα είναι σχετικά αυξημένη.

Πάντως, σε καμία περίπτωση η τιμή πώλησης στη λιανική δεν πρέπει να ξεπερνά τα 1,20 € η το πολύ 1,50 €, γιατί θα μειωθεί η ζήτηση, και οι τομάτες δεν θα αγοράζονται από τους καταναλωτές.

Πρακτική εφαρμογή με τους δείκτες Ο.Δ.Γ.Ε.

Γεωργική εκμετάλλευση καλλιεργεί 20 στρέμματα τομάτας, ποτιστικά..

Το εργατικό δυναμικό αποτελείται από τον ιδιοκτήτη κι έναν εργάτη, οι οποίοι προσφέρουν 240 και 50 ημερομίσθια το έτος αντίστοιχα..

Η εκμετάλλευση διαθέτει :

1) Ελκυστήρα αρχικής αξίας 30.000 € με υπολογιζόμενη διάρκεια ζωής 12 έτη, και 3.000 € υπολειμματική αξία..(75 € ασφάλιστρα)

2) Αγροτικό όχημα τρέχουσας αξίας 12.000 €, διάρκειας ζωής 16 έτη, και 1.200 € υπολειμματική αξία. (150 € ασφάλιστρα).

3) Αρδευτικό σύστημα σταγόνας, αξίας 3.620 €, και διάρκεια ωφέλιμης ζωής 10 έτη.

Τα έξοδα για αγορά υλικών (σπόροι, λιπάσματα, φάρμακα, καύσιμα, αναλώσιμα οχημάτων, νερό) ανέρχονται σε 9.482,4 € για κάθε καλλιέργεια. Από αυτά έχουν αναλυθεί όλα εκτός από τα αναλώσιμα οχημάτων και την συντήρηση, "*Γενικά, η αξία συντήρησης (μόνο τα βασικά στοιχεία, και όχι οι βλάβες) ανά έτος είναι ίση με 1-2 % επί της αρχικής αξίας του οχήματος ή μηχανήματος, αναλόγως το όχημα και τις συνθήκες λειτουργίας του*" (σημειώσεις παραδόσεων μαθημάτων Γεωργικής Μηχανολογίας, Γεωργ. Λογιστικής, και Παπαγεωργίου Αθ.). Στη συγκεκριμένη

περίπτωση , η αξία συντήρησης ανά έτος , είναι 2 % επί της αρχικής αξίας για το κάθε όχημα ,και αυτό το ποσοστό υπολογίζεται ίδιο για τα δυο οχήματα. Ο λόγος που θεωρείται 2% , είναι ότι το ένα από τα δύο οχήματα (φορτηγάκι) αφ ενός είναι παλαιότερης τεχνολογίας (έτος αγοράς 1994, αξία 4.000.000 δρχ.) , και αφ ετέρου εκτελεί μεγαλύτερο έργο. Απόδειξη για το τελευταίο, είναι η μεγαλύτερη, (και συγκεκριμένα διπλάσια),σε σχέση με τον ελκυστήρα) κατανάλωση καυσίμων. (παραδόσεις μαθημάτων γεωργ. μηχανολογίας.) .

ΚΟΣΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

A) Δαπάνες χρήσης εδάφους

Τεκμαρτό ενοίκιο : Το ενοίκιο που θα κέρδιζε ο παραγωγός αν νοίκιαζε τον αγρό σε τρίτους.

Υπολογίζεται ότι είναι:

3.000 ευρώ ανά στρέμμα το έτος x 20 στρέμματα = **60.000 € το έτος**

(πηγή : στοιχεία από τον ιδιοκτήτη)

Ανήκει στις μη καταβαλλόμενες δαπάνες.

B) Δαπάνες εργασίας

Δαπάνη εργασίας = δαπάνη ανθρώπινης εργασίας + δαπάνη μηχανικής εργασίας.

Σύμφωνα με τους δείκτες Ο.Δ.Γ.Ε (Παπαγεωργίου, σημειώσεις) , για τον υπολογισμό δαπανών εργασίας, υπάρχουν από πίνακα τα εξής δεδομένα ,όπως παρουσιάζονται στον πίνακα 5 :

Πίνακας 5 : Δείκτες Ο.Δ.Γ.Ε

ΠΡΟΪΟΝ	Απαιτούμενες Ώρες εργασίας		Μέση απόδοση	Τιμή
	Χειρωνακτική	Μηχανική	(Kg/ στρ)	(δρχ./kg)
Τομάτα υπαίθρου	250-350	10-15	3000 – 5000	90

➤ Για τον υπολογισμό αμοιβής εργασίας, υπάρχουν τα εξής δεδομένα :

α) Ξένη εργασία

Αμοιβή εργάτη : 40 € / μεροκάματο

Διάρκεια απασχόλησης : 2 μήνες το έτος

Είδος εργασίας :συγκομιδή.

Τύπος : χειρωνακτική

Συνολικές ημέρες εργάτη : 2 μήνες x 25 εργάσιμες ημέρες = 50 ημέρες

Απόδοση καλλιέργειας : 6.000 kg/ στρ

Βάσει του πίνακα 3, και με υπολογισμό, στην συγκεκριμένη καλλιέργεια σύμφωνα με την απόδοση που έχει αντιστοιχούν 400 ώρες χειρωνακτικής εργασίας.

400 ώρες / 50 ημέρες = 8 ώρες ανά ημέρα δουλεύει ο εργάτης., και αμείβεται 5 €/ ώρα

Επομένως η ετήσια αμοιβή ξένης εργασίας είναι 40 € x 50 ημέρες = 2000 € , δηλαδή 667 € ανά καλλιέργεια 4 μηνών.

β) Ιδία εργασία

Το κόστος εργασίας που καταβάλλεται από τον ίδιο τον παραγωγό και από την οικογένεια του , δεν καταβάλλεται χρηματικώς, όπως στην περίπτωση της ξένης εργασίας, αλλά υπολογίζεται ως τεκμαρτό κόστος. Το ποσό αυτό φανερώνει τι θα πληρωνόταν ο ίδιος αν δούλευε σε ξένη καλλιέργεια, η ,διαφορετικά , τι θα πλήρωνε για εργατικά .

Οι ώρες χειρωνακτικής εργασίας, έχουν συμπληρωθεί από τον εργάτη, επομένως απομένουν οι ώρες μηχανικής εργασίας που εργάζεται ο παραγωγός, για τις οποίες θα υπολογιστεί ακολούθως το τεκμαρτό κόστος.

Δαπάνη ίδιας εργασίας

Η παραγωγή είναι 6.000 κ./ στρμ., στα οποία ,σύμφωνα με τη βοήθεια του πίνακα 3 της προηγούμενης σελίδας ,και με υπολογισμό, αντιστοιχούν 400 ώρες ανθρώπινης εργασίας, και 60 ώρες μηχανικής εργασίας. Από αυτές, οι 340 ώρες έχουν καλυφθεί από τον εργάτη , και οι υπόλοιπες 120 από τον παραγωγό, και, ίσως, την οικογένεια του. Επομένως ο παραγωγός εργάζεται 60 ώρες σε χειρωνακτική, και 60 ώρες σε μηχανική εργασία.

Η αμοιβή ίδιας εργασίας υπολογίζεται ως εξής

α) Χειρωνακτική εργασία (ιδία)

$$120 \text{ ώρες} \times 3 \text{ € / ώρα} = 360 \text{ €}$$

β) Μηχανική εργασία

Υπολογίζεται χωρίς τις δαπάνες μηχανημάτων , διότι αυτές έχουν ήδη υπολογιστεί ξεχωριστά.

$$60 \text{ ώρες} \times 4 \text{ € / ώρα} = 240 \text{ €}$$

γ) Σύνολο αμοιβής ίδιας εργασίας (χειρωνακτική& μηχανική)

$$360 + 240 = 600 \text{ €}$$

Σύνολο αμοιβής ίδιας και ξένης εργασίας

$$600 \text{ €} + 2000 \text{ €} = 2600 \text{ €}$$

Γ) Δαπάνες ετήσιας απόσβεσης εγγείων βελτιώσεων (αρδευτικό)

Οι δαπάνες απόσβεσης εγγείων βελτιώσεων παρουσιάζονται στον πίνακα 6 και είναι:

Απόσβεση	Συντήρηση	Ασφάλιστρα	Τόκοι	<u>Σύνολο</u>
Αρχική αξία – Υπολειμ. αξία / Έτη ωφέλιμης ζωής	2 % αρχ. αξίας	-	2% α. α.	-
(3.620 – 0) / 10 = 362 €	72,4 €	-	72,4 €	<u>506.8 €</u>

πίνακας 6 . Αποσβέσεις εργασιών βελτιώσεων

Δ) Δαπάνες απόσβεσης κεφαλαίου (οχήματα)

Ετήσια απόσβεση = 2.925 €

Ε) Δαπάνες χρήσης κεφαλαίου (καύσιμα, συντήρηση, ασφάλιστρα, τέλη οχημάτων)

4.393 €

Ζ) Δαπάνη υλικών (σπόροι, λιπάσματα , φάρμακα, νερό)

16.624 €

Η) Τόκοι κυκλοφοριακού κεφαλαίου

Οι τόκοι κυκλοφοριακού κεφαλαίου παρουσιάζονται στον πίνακα 7 , και είναι οι εξής :

πίνακας 7 : Τόκοι κυκλοφοριακού κεφαλαίου

Κατηγορία	Αξία(€)	Επιτόκιο 2%	Τόκοι (€)
Ανθρώπινη εργασία	2.360		47,20
Μηχανική εργασία	240		4,80
Υλικά	16.624		332,48
Συντήρηση	400		8,00
Ασφάλιστρα	225		4,50
Σύνολο	19.849 €		396,98

Αθροίζοντας τα επιμέρους στοιχεία του κόστους , υπολογίζονται το συνολικές ετήσιες δαπάνες παραγωγής

A) Δαπάνη γρήσης εδάφους : 60.000. € (μη καταβαλλόμενη)

B) Δαπάνη εργασίας : 2600 € (ίδια + ξένη)

Γ) Δαπάνη γρήσης οχημάτων

Απόσβεση : 2.925 €

Συντήρηση : 400 €

Ασφάλιστρα : 225 €

Καύσιμα : 3.680 €

Τέλη : 88 €

Συνολ.δαπ. χρ. οχημ. : 7.318 €

Δ) Δαπάνη απόσβεσης

εγγείων βελτιώσεων

(αρδευτικό) : 506,8 €

E) Δαπάνες σε αναλώσιμα

(δαπάνη υλικών) : 16.624 €

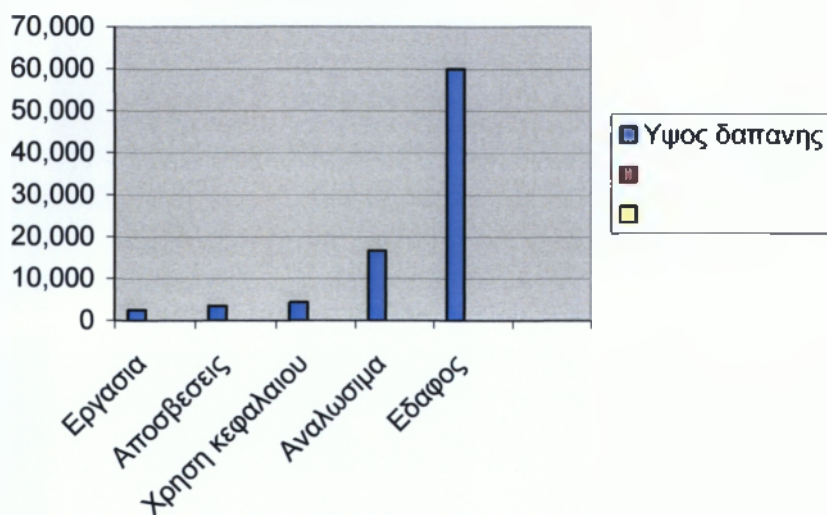
ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ

ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ : 27.048,8 € (χωρίς τη δαπάνη εδάφους .Η δαπάνη χρήσης εδάφους, θεωρητικά είναι 60.000 € , άρα το σύνολο είναι 87.048,8 €) .

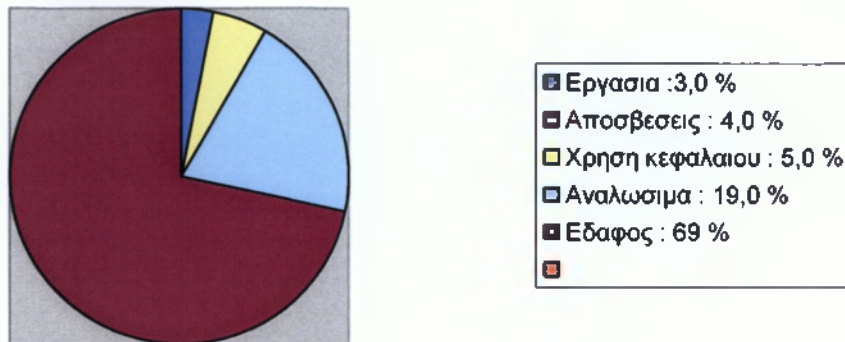
Παρατήρηση : Το άθροισμα των παραγωγικών δαπανών 26.449,8 € που αναφέρθηκε στην σελ.24 , δεν περιλαμβάνει την υπολογιζόμενη δαπάνη ίδιας εργασίας, όπως εδώ .Επομένως είναι 27.048 ,8 €, εφ όσον συνυπολογιστεί και η δαπάνη ίδιας εργασίας (600 €/έτος) ως μη καταβαλλόμενη

Στο γράφημα 1 που ακολουθεί, οι δαπάνες παρουσιάζονται κατά αύξουσα σειρά μεγέθους, ενώ στο γράφημα 2 , καταχωρούνται ως ποσοστά επί του συνόλου.

Γράφημα 1: Ύψη δαπανών

Γράφημα 2 : Ποσοστά δαπανών

Όπως φαίνεται στα δύο γραφήματα, η μεγαλύτερη δαπάνη είναι εκείνη του εδάφους (μη καταβαλλόμενη), δεύτερη στη σειρά έρχεται η δαπάνη για αναλώσιμα, τρίτη η δαπάνη χρήσης κεφαλαίου, και τελευταία η δαπάνη εργασίας.)

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΞΙΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Το ύψος της συγκεκριμένης παραγωγής είναι 6.000 kg / στρ το έτος, και η μέση τιμή διάθεσης από τον παραγωγό 0,40 € ανά κιλό (καλοκαίρι), ενώ η αντίστοιχη τιμή λιανικής είναι 0,90 € / kg., δεδομένου ότι οι τομάτες πωλούνται μόνο σε τοπικές αγορές, της ίδιας περιφέρειας. Σε περίπτωση που η παραγωγή είναι μειωμένη (π.χ. τον χειμώνα) η τιμή διάθεσης αυξάνεται αναλόγως., έτσι ώστε η ακαθάριστη ετήσια πρόσοδος τείνει να διατηρείται σταθερή. Αυτό ισχύει για σχετικά μικρές διακυμάνσεις στο ύψος παραγωγής. Όταν ,πάλι, ο όγκος της παραγωγής είναι υπερβολικά μειωμένος, (λ.χ. εξαιτίας χαλαζόπτωσης ή άλλης καταστροφικής αιτίας) , αυτό δεν σημαίνει ότι η τιμή θα αυξηθεί αντιστοίχως , διότι τότε δεν θα αγοράζεται από κανέναν. .Εξάλλου , για αυτό τον λόγο υπάρχουν και οι αποζημιώσεις από τους αρμόδιους φορείς γεωργίας, που θα αναλυθούν σε επόμενη ενότητα.

Η αξία ετήσιας παραγωγής ισούται με το γινόμενο της συνολικής ποσότητας επί την τιμή ανά κιλό προϊόντος . Έτσι προκύπτει ότι είναι $6.000 \text{ kg/ στρ} \times 20 \text{ στρ.} \times 0,40 \text{ €} = \underline{48.000 \text{ €}}$. Το ποσό αυτό

είναι γνωστό ως *ακαθάριστη ετήσια πρόσδοος καλλιέργειας*, και αντιπροσωπεύει την αξία παραγωγής εάν πουλιόταν όλη στην αγορά.

Υπολογισμός καθαρής προσόδου (καθαρά κέρδη) παραγωγού.

Τα ετήσια καθαρά κέρδη (Ε.Κ.Κ.), υπολογίζονται αν από την ακαθάριστη ετήσια πρόσδοο (Α.Ε.Π.) καλλιέργειας αφαιρεθούν οι παραγωγικές δαπάνες (Π.Δ.), και συγκεκριμένα με τον τρόπο που υπολογίστηκαν στη δεύτερη μέθοδο, δηλαδή με τους δείκτες Ο.Δ.Γ.Ε και δίδονται από τον τύπο:

$$Ε.Κ.Κ. = Α.Ε.Π. - Π.Δ.$$

Επομένως είναι : $48.000 \text{ €} - 27.048,8 \text{ €} = 20.951,2 \text{ €} / \text{έτος}$, η αλλιώς $1.745,9 \text{ €} / \text{μήνα}$ (σε άριστες συνθήκες, και δεδομένου ότι δεν πληρώνει ενοίκιο γης.) .Οι συνθήκες παραγωγής όμως, δεν είναι άριστες σχεδόν ποτέ, άρα το νούμερο αυτό δίδεται μόνο ενδεικτικά. Κατά καιρούς έχουν εκδηλωθεί διάφοροι παράγοντες, συνήθως καταστροφικές αιτίες, οι οποίες μειώνουν τα κέρδη δραματικά. Οι παράγοντες αυτοί, εξηγούνται και αναλύονται στο κεφάλαιο 3. Η καθαρή μηνιαία πρόσδοος $1.745 \text{ €} / \text{μήνα}$ υπολογίζεται χωρίς τις δαπάνες εδάφους (τεκμαρτές), διότι το έδαφος είναι ιδιόκτητο ως κληρονομιά, συνυπολογίζεται όμως η δαπάνη ίδιας εργασίας (Κιτσοπανίδης 1990, Φατούρος 2004).

Υπολογισμός τόκων επενδεδυμένου κεφαλαίου.

Ο υπολογισμός αυτός, φανερώνει τον τόκο που θα κέρδιζε ο παραγωγός, εάν κατέθετε σε τράπεζα τα χρήματα με τα οποία αγόρασε το κτήμα, τον ελκυστήρα, και τα υπόλοιπα μέσα παραγωγής. Επειδή όμως το ποσό αυτό είναι ασήμαντο μπροστά στο χρηματικό όφελος που έχει από την παραγωγική διαδικασία, και επιπλέον το χωράφι είναι κληρονομιά, , δεν κρίνεται σκόπιμο να υπολογιστεί .

Δάνεια – Αγορές με πίστωση.

Ο παραγωγός δεν έχει πάρει μέχρι στιγμής δάνεια , επομένως δεν έχει επιβαρυνθεί με επιτόκια δανεισμού. Τα δάνεια , όπως και οι αγορές με πίστωση , εφόσον συνηθίζονται από τον παραγωγό, ανήκουν στο παθητικό τμήμα του γεωργικού κεφαλαίου. Άρα , όσα γεωργικά εφόδια έχουν αγοραστεί με πίστωση εκ μέρους του παραγωγού, αποτελούν το παθητικό ή ξένο κεφάλαιο. Για να βρεθεί τι περιλαμβάνει κάθε τμήμα του γεωργικού κεφαλαίου, μεταξύ των οποίων και το παθητικό, γίνεται ανάλυση στην επόμενη παράγραφο.

Ανάλυση κεφαλαίου.(1 χρόνο μετά την έναρξη της καλλιέργειας)

α) Ενεργητικό. Περιλαμβάνει:

Ότι κατέχει ο γεωργός ανέκαθεν, ανεξαρτήτως τρόπου απόκτησης. Το ενεργητικό μέρος του κεφαλαίου όπως παρουσιάζεται στον πίνακα 8 , αποτελείται από τα εξής επιμέρους στοιχεία :

Πίνακας 8 : Στοιχεία ενεργητικού κεφαλαίου.

Είδος	Αξία (€)
Έδαφος ιδιοκτητο	300.000 (τεκμαρτό)
Περίφραξη	(συμπεριλαμβάνεται στην αξία εδάφους)
Προκαταβολές καλλιέργειας	-
Ηρτημένη εσοδεία (σε πλήρη ωρίμανση)	48.000
Οφειλές προς τον γεωργό.	-
Προμήθειες	-
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	<u>348.000</u>

β) Παθητικό. Περιλαμβάνει :

Αγορές με πίστωση, και οφειλές σε τρίτους. Αυτές παρουσιάζονται στον πίνακα 9 και είναι:

Πίνακας 9 . Στοιχεία παθητικού κεφαλαίου.

Είδος	Αξία (€)
Σπόροι	3.600
Λιπάσματα	7.296
Φάρμακα	2.272
Μηχανήματα (τρακτέρ)	30.000
Εργαλεία (αγροτικό)	12.000
Αρδευτικό με αντλία	3.620
Αμοιβή εργάτη	2.001
Καύσιμα	3.680
Συντήρηση	400
Ασφάλιστρα	225
Τέλη	88
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	<u>65.182</u>

γ) Καθαρή περιουσία

Προκύπτει αν από το ενεργητικό αφαιρεθεί το παθητικό.

Με βάση την ισότητα $KΠ = E - Π$, είναι

$$KΠ = 348.000 - 65.182 € = 282.818 € \text{ (εφόσον χρησιμοποιεί ιδιοκτητο εδαφος)}$$

Σε περίπτωση που το έδαφος δεν ήταν ιδιόκτητο αλλά ενοικιαζόμενο, και δεδομένου ότι η ανάλυση κεφαλαίου γίνεται 1 έτος μετά την έναρξη της καλλιέργειας, τότε το σύνολο του παθητικού θα ήταν αυξημένο κατά 60.000 €, δηλαδή την αξία ενοικίου για 1 έτος.

Επομένως το παθητικό θα ήταν : $65.182 € + 60.000 € = 125.182 €$, και καθαρή περιουσία μειωμένη κατά 1 ετήσιο ενοίκιο , δηλαδή $282.818 € - 60.000 € = 222.818 €$ άρα μειωμένη κατά 21,21 %.

Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΩΝ ΜΕΓΕΘΟΥΣ

Στη σελίδα 25 όπου υπολογίστηκε το κόστος και η αξία παραγωγής με βάση τους δείκτες Ο.Δ.Γ.Ε. , αναφέρθηκε ο όρος " οικονομίες μεγέθους " , ο οποίος έχει σχέση με την αξία παραγωγής, και ειδικότερα με τη διαμόρφωση των τιμών στην αγορά , ανάλογα με τις στρεμματικές αποδόσεις.

Οι έννοιες των οικονομιών μεγέθους και κλίμακας

Κατά τον Καμενίδη Χ., « με τον όρο "οικονομίες μεγέθους" (economies of size) , εννοείται η μείωση του ανά μονάδα συνολικού κόστους παραγωγής ενός προϊόντος ή προσφοράς μιας υπηρεσίας, που δημιουργείται από την αύξηση της ποσότητας ή του μεγέθους των χρησιμοποιούμενων παραγωγικών πόρων ,ή από την αύξηση της ποσότητας του προϊόντος που παράγεται ή της υπηρεσίας που προσφέρεται. .

Ως "οικονομίες κλίμακας" (economies of scale) εννοείται το ίδιο όπως και στις οικονομίες μεγέθους , με την μόνη διαφορά ότι η ποσότητα των χρησιμοποιούμενων παραγωγικών συντελεστών ή των παραγομένων προϊόντων ή της προσφερόμενης υπηρεσίας αυξάνεται κάθε φορά κατά το ίδιο ακριβώς ποσοστό.

Επειδή όμως στην πραγματικότητα δεν αυξάνονται οι ποσότητες των χρησιμοποιούμενων πόρων , υπηρεσιών ή προϊόντων μιας επιχείρησης κάθε φορά κατά το ίδιο ποσοστό καθώς αυξάνει η οικονομική της δραστηριότητα , γι ' αυτό και στην πράξη μιλάμε συνήθως για οικονομίες μεγέθους, παρά για οικονομίες κλίμακας.

Ωστόσο, στην βιβλιογραφία επικράτησε οι δυο αυτοί όροι να χρησιμοποιούνται εναλλακτικά , ανεξαρτήτως αν οι ποσότητες των πόρων ή των προϊόντων αυξάνουν κάθε φορά κατά το ίδιο η διαφορετικό ποσοστό.

Βραχυχρόνιες και μακροχρόνιες οικονομίες μεγέθους.

Η ανάλυση των οικονομιών μεγέθους ή κλίμακας γίνεται συνήθως σε σχέση με την βραχυχρόνια ή την μακροχρόνια περίοδο στην οποία αναφέρονται. Έτσι :

1.- Οι βραχυχρόνιες οικονομίες μεγέθους προκύπτουν συνήθως από την πληρέστερη αξιοποίηση των εγκαταστάσεων ορισμένου μεγέθους μιας επιχείρησης , όπως για παράδειγμα από την πλήρη αξιοποίηση της δυναμικότητας (ορισμένου μεγέθους) ενός εργοστασίου μεταποίησης αγροτικών προϊόντων.

Πράγματι, με την πληρέστερη αξιοποίηση της δυναμικότητας μιας οικονομικής μονάδας, το μέσο κόστος παραγωγής, μεταποίησης ή εμπορίας ενός προϊόντος μειώνεται , γιατί τα σταθερά έξοδα λειτουργίας της επιπίπτουν σε μεγαλύτερη ποσότητα προϊόντων.

2.- Οι μακροχρόνιες οικονομίες μεγέθους προκύπτουν συνήθως από την αύξηση της αποδοτικότητας λειτουργίας της επιχείρησης που επιτυγχάνεται κυρίως με την αύξηση του μεγέθους των εγκαταστάσεων της. ».(Καμενίδης Χ. , 2005).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

**« ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΜΕΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΘΑΡΟΥ
ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΣΕ ΣΥΝΑΡΤΗΣΗ ΜΕ ΤΑ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ
ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ»**

Όσο καλός γνώστης του αντικειμένου, και όσο εργατικός κι αν είναι ένας παραγωγός, πάντα θα υπάρχουν αιτίες που το καθαρό κέρδος θα απέχει ,λίγο η πολύ από το μέγιστο δυνατό κέρδος. Κάτι τέτοιο συμβαίνει γιατί οι συνθήκες παραγωγής και εμπορίας συνήθως δεν είναι άριστες, με φυσικό επακόλουθο την απώλεια μέρους της σοδειάς, η/ και μέρους του γεωργικού εισοδήματος..

Πολλές φορές, τα αίτια αυτής της απώλειας σχετίζονται έμμεσα η άμεσα με τα *χαρακτηριστικά των γεωργικών προϊόντων*, και προκύπτουν ως φυσικά επακόλουθα των χαρακτηριστικών αυτών. Τα χαρακτηριστικά αυτά χωρίζονται σε δυο είδη :

- Τα *φυσιολογικά* χαρακτηριστικά ,και
 - Τα *οικονομικά* χαρακτηριστικά
- Τα βασικότερα *φυσιολογικά* χαρακτηριστικά από τα οποία εξαρτάται η αποδοτικότητα της εμπορίας τους ,είναι :

- I. Η ευπάθεια
- II. Η ανταγωνιστικότητα
- III. Η κορεσιμότητα
- IV. Η ανομοιομορφία
- V. Το ογκώδες
- VI. Το ανώμαλο σχήμα

(Κιτσοπανίδης, Καμενίδης, 2003)

- I. Η ευπάθεια

Τα γεωργικά προϊόντα είναι κατά κανόνα ευπαθή, δηλαδή δύσκολα μπορούν να διατηρηθούν για σχετικά μεγάλο χρονικό διάστημα υπό κανονικές συνθήκες χωρίς να υποστούν φθορά η ποιοτική αλλοίωση Βέβαια, ο βαθμός ευπάθειας διαφέρει από προϊόν σε προϊόν. Έτσι, άλλα

προϊόντα , (π.χ φρούτα , η τομάτες στην συγκεκριμένη περίπτωση) χαρακτηρίζονται από μεγάλο βαθμό ευπάθειας, ενώ άλλα (π.χ όσπρια) χαρακτηρίζονται από μικρότερη ευπάθεια , και για αυτό τον λόγο μπορούν να διατηρηθούν περισσότερο χρόνο μετά τη συγκομιδή.

Αυτή η ευπάθεια των γεωργικών προϊόντων, καθιστά δυσκολότερη και δαπανηρότερη τη διάθεση τους. Είναι γεγονός ότι είναι αδύνατον να διατεθούν σε μεγάλες ποσότητες στα γύρω κέντρα κατανάλωσης και στις τοπικές αγορές, διότι έστω και αν μειωθεί η τιμή πώλησης στο ελάχιστο , οι καταναλωτές δεν θα τα αγοράσουν , γιατί θα χαλάσουν στα σπίτια τους.

Επομένως, η ευπάθεια των γεωργικών προϊόντων καθιστά αναγκαία την αναζήτηση περισσότερων και μεγαλύτερων αγορών για την πιο επιτυχή διάθεση τους. Από την άλλη μεριά, η μεταφορά των ευπαθών προϊόντων σε μακρινές αποστάσεις γίνεται προβληματική διότι υπάρχει μεγαλύτερος κίνδυνος φθοράς κατά τη μεταφορά τους ,και αναμένεται να είναι υψηλότερο το ανά μονάδα κόστος μεταφοράς, διότι θα γίνεται με οχήματα που είναι εξοπλισμένα με δαπανηρούς ψυκτικούς μηχανισμούς (όπως φορτηγά – ψυγεία) η με ταχύτατα , αλλά ακριβά μέσα π.χ αεροπλάνα).

Επιπλέον, η ευπάθεια των γεωργικών προϊόντων χρειάζεται προσεκτικότερη και δαπανηρότερη επεξεργασία και διαφορετικό τρόπο διάθεσης τους. Έτσι ,όσο πιο ευπαθές είναι ένα γεωργικό προϊόν ,τόσο περισσότερο χάνει την διαπραγματευτική του δύναμη ο παραγωγός- πωλητής , καθώς το προϊόν υποβαθμίζεται με την πάροδο του χρόνου.

II. Η ανταγωνιστικότητα

Γενικά, υπάρχει ένας σχετικά μεγάλος βαθμός υποκατάστασης των γεωργικών προϊόντων μεταξύ τους ,και ιδιαίτερα ανάμεσα σε διάφορες ομάδες γεωργικών προϊόντων , όπως διάφορα είδη κρέατος , λαχανικών, κ.λ.π. Ο μεγάλος βαθμός υποκατάστασης ανάμεσα στα γεωργικά προϊόντα, έχει για την εμπορία τους τις εξής επιπτώσεις :

Πρώτον, μια αύξηση της τιμής ενός προϊόντος , προκαλεί την αύξηση ζήτησης υποκατάστατων προϊόντων. Για παράδειγμα, αύξηση της τιμής στις νωπές τομάτες, πιθανότατα θα επιφέρει μείωση στη ζήτηση από τους καταναλωτές, και αύξηση στην ζήτηση τοματοπολτού, ή σε άλλα είδη λαχανικών για την ίδια χρήση (μαρούλι, λάχανο, κ.ά).

Δεύτερον, η αύξηση της ζήτησης του συνόλου ή ομάδας γεωργικών προϊόντων, δεν πρέπει να επιδιωχθεί με τη μείωση της τιμής σε ορισμένα μόνο είδη, διότι τότε το φθηνότερο προϊόν θα υποκαταστήσει το ακριβότερο, αλλά με άλλες μεθόδους, όπως η μεταποίηση, η διαφήμιση, η μεταφορά σε άλλες αγορές, κλπ.

III. Η κορεσιμότητα

Η φύση των γεωργικών προϊόντων είναι τέτοια που προκαλεί σχετικά εύκολα κορεσμό στον ανθρώπινο οργανισμό, γιατί απλούστατα υπάρχει το αδιαχώρητο στο στομάχι του ανθρώπου σε τρόφιμα, που δεν καθιστά δυνατή την κατανάλωση τους πέραν μιας ορισμένης ποσότητας.

Η σημαντικότερη επίπτωση της κορεσιμότητας των γεωργικών προϊόντων για την εμπορία τους, είναι η εξής: Δεν πρέπει κανείς να περιμένει σημαντική αύξηση στη ζήτηση τους, έστω και αν η τιμή μειωθεί σημαντικά. Επίσης, μια σχετικά μικρή αύξηση στον όγκο της παραγωγής σε έναν τόπο, θα προκαλέσει πτώση στη τιμή πώλησης στον τόπο αυτό σε συγκριτικά υψηλότερο ποσοστό.

Επιπλέον, πέραν μιας ορισμένης ποσότητας δεν θα είναι καθόλου δυνατή η πώληση των προϊόντων στον τόπο παραγωγής τους. Γι' αυτό καθίσταται αναγκαία η εξεύρεση νέων αγορών ή η δημιουργία νέων προϊόντων για να καταστεί δυνατή η διάθεση τους σε μεγαλύτερες ποσότητες, και επίτευξη υψηλότερων τιμών πώλησης.

IV. Η ανομοιομορφία

Φυσιολογικοί, εδαφοκληματικοί και άλλοι παράγοντες συντελούν ώστε τα γεωργικά προϊόντα που παράγονται ακόμα και από ένα και το αυτό φυτό, να διαφέρουν σημαντικά σε μέγεθος, χρώμα, υφή, κλπ. Αυτή η ποιοτική ανομοιομορφία των γεωργικών προϊόντων καθιστά αναγκαία την τυποποίηση τους, δηλαδή τον διαχωρισμό τους σε διάφορες ποιοτικές κατηγορίες, για να καταστεί επιτυχέστερη η διάθεση τους.

Επίσης, η ποιοτική ανομοιομορφία των γεωργικών προϊόντων καθιστά δύσκολη την ικανοποίηση της ζήτησης πολλών αγοραστών που θέλουν μεγάλες ποσότητες ομοιόμορφου προϊόντος, η οποία αν δεν ικανοποιηθεί, τότε μπορεί να στρέψει τους αγοραστές σε άλλες αγορές,

και έτσι να καταστεί δύσκολη η διάθεση του, η , δυσκολότερη η επίτευξη ικανοποιητικής τιμής πώλησης.

V. Το ογκώδες

Τα γεωργικά προϊόντα είναι συνήθως ογκώδη , σε σχέση πάντοτε με το βάρος ή την αξία τους, όπως πχ τα καρπούζια , τα πεπόνια, κ.α. Το χαρακτηριστικό αυτό έχει δυσμενή επίπτωση στην εμπορία τους , διότι περιορίζεται σημαντικά η ακτίνα δράσης των πωλήσεων, αφού δεν συμφέρει και τόσο η μεταφορά τους σε μακρινές αγορές. Γι' αυτό σε τέτοιες καταστάσεις κρίνεται σκόπιμο :

α) να επιδιωχθεί η πλήρης αξιοποίηση των πλησιέστερων αγορών ,πωλώντας σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερες ποσότητες, με τη βοήθεια της διαφήμισης, ειδικών συμβάσεων, κ.λ.π.

β) να μεταποιηθούν ορισμένα ογκώδη και φθηνά προϊόντα σε συμπυκνωμένα και ακριβότερα , ώστε να καταστεί οικονομικά δυνατή και συμφέρουσα η μεταφορά τους σε πιο μακρινές αγορές.

VI. Το ανώμαλο σχήμα των γεωργικών προϊόντων.

Ένα άλλο σπουδαίο χαρακτηριστικό που έχουν τα γεωργικά προϊόντα, είναι το ανώμαλο σχήμα τους , το οποίο συντελεί στο να καταλαμβάνουν σχετικά μεγαλύτερο χώρο στα αυτοκίνητα ,στις αποθήκες, κλπ. Αυτό συνεπάγεται ένα μεγαλύτερο ανά μονάδα κόστος συσκευασίας, μεταφοράς και αποθήκευσης τους.

Η ποικιλομορφία των γεωργικών προϊόντων καθιστά αναγκαία την παραγωγή διαφορετικών συσκευασιών για κάθε είδος η έστω για κάθε ομάδα ομοειδών κατά μια έννοια προϊόντων , με συνέπεια την περαιτέρω αύξηση του κόστους συσκευασίας τους , του κόστους συλλογής και μεταφοράς των άδειων υλικών συσκευασίας,(π.χ. τελάρα) κλπ.

(Κιτσοπανίδης, Καμενίδης, 2003).

➤ Τα βασικότερα οικονομικά χαρακτηριστικά , είναι συνέπεια των φυσιολογικών χαρακτηριστικών που αναφέρθηκαν ,και είναι τα εξής :

- i. **Μικρή ελαστικότητα ζήτησης σε σχέση με την τιμή** , που σημαίνει ότι μια οποιαδήποτε αλλαγή στην τιμή ενός γεωργικού προϊόντος θα προκαλέσει μια συγκριτικά μικρότερη ποσοστιαία αλλαγή και μάλιστα προς την αντίθετη κατεύθυνση , στη ζητούμενη ποσότητα του προϊόντος αυτού.
- ii. **Μεγάλη σταυροειδής ελαστικότητα ζήτησης** ,που σημαίνει ότι μια αλλαγή στα εισοδήματα των καταναλωτών θα προκαλέσει μια συγκριτικά μικρότερη ποσοστιαία αλλαγή στη ζητούμενη ποσότητα ενός άλλου προϊόντος της ίδιας ομάδας ,όπως π.χ. συμβαίνει ανάμεσα στα διάφορα είδη λαχανικών ,κρεάτων, κλπ.
- iii. **Μικρή εισοδηματική ελαστικότητα ζήτησης** ,που σημαίνει ότι μια αλλαγή στα εισοδήματα των καταναλωτών θα προκαλέσει μια συγκριτικά μικρότερη ποσοστιαία αλλαγή στην ζητούμενη από τον καταναλωτή ποσότητα., και τέλος,
- iv. **Μικρή ελαστικότητα προσφοράς**, που σημαίνει ότι μια αλλαγή στην τιμή ενός προϊόντος θα επιφέρει μια συγκριτικά μικρότερη ποσοστιαία αλλαγή στην ποσότητα την οποία προσφέρεται.

(Κιτσοπανίδης & Καμενίδης ,2003).

➤ Τα αίτια μείωσης του κέρδους ενός παραγωγού συνοπτικά είναι:

- 1) Έντονα καιρικά φαινόμενα
- 2) Ασθένειες
- 3) Ζωικοί εχθροί
- 4) Έκτακτες βλάβες σε γεωργικό εξοπλισμό(μηχανήματα, κ.α.)
- 5) Μειωμένη καθαρή πρόσδοδος προηγούμενης καλλιέργειας .

- 6) Μειωμένη ποσότητα η/και υποβάθμιση της ποιότητας..
- 7) Μειωμένη ζήτηση – Ανταγωνισμός. αγοράς.

Στη συνέχεια αναλύονται τα αίτια μείωσης ,και εξηγούνται οι λόγοι οι οποίοι προκαλούν την μείωση του κέρδους

3.1 Έντονα καιρικά φαινόμενα

Τα έντονα καιρικά φαινόμενα ζημιώνουν την παραγωγή με διάφορους τρόπους, κυρίως είτε ελαττώνοντας την ποσότητα παραγομένου προϊόντος, είτε υποβαθμίζοντας την ποιότητα, είτε καθυστερώντας την ανάπτυξη ,αν και συνήθως αυτά είναι αλληλένδετα μεταξύ τους.

➤ Τα πιο ζημιογόνα καιρικά φαινόμενα είναι:

- Ο παγετός
- Η χαλαζόπτωση
- Η βροχόπτωση (όταν είναι καταρρακτώδης η/και μεγάλης διάρκειας)
- Οι πολύ ισχυροί άνεμοι.

Ο **παγετός** δηλαδή οι θερμοκρασίες υπό το 0°C (μηδέν) προκαλεί το γνωστό "κάψιμο" από τον πάγο, δηλαδή τη νέκρωση των φυτικών ιστών σε φύλλα, καρπούς ,καθώς και σκάσιμο των καρπών από διαστολή ,με αποτέλεσμα αυτοί να αχρηστεύονται.

Η μεγάλης διάρκειας **βροχόπτωση** (ειδικά όταν είναι καταρρακτώδης) μπορεί να εμποδίσει την ανάπτυξη στα φυτά, με το σκεπτικό ότι διαβρώνει το έδαφος, και παρασύρει τα πολύτιμα για την καλλιέργεια συστατικά του. Σε πιο σπάνιες περιπτώσεις ,και κυρίως εκεί όπου το έδαφος είναι βαρύ (αργιλώδες /αργιλοπηλώδες) ενδέχεται να σαπίσουν τα φυτά λόγω μειωμένου αερισμού στις ρίζες.

Οι **ισχυροί άνεμοι** ,μπορούν να προκαλέσουν μάρανση των φυτών ,γεγονός που σημαίνει μεγαλύτερες ανάγκες και δαπάνες σε νερό άρδευσης .Το χειρότερο όμως είναι οι μηχανικές ζημιές και κακώσεις που δημιουργούν ,όπως το πλάγιασμα στα φυτά,

και οι τραυματισμοί από αιρούμενα σωματίδια (π.χ άμμος) και άλλες ύλες .Τέλος μπορεί να προκαλέσουν σπάσιμο στελεχών και μεταφορά παθογόνων μικροοργανισμών, δηλαδή ασθένειες.

Βλάβες από πρόσφατα έντονα καιρικά φαινόμενα :

Έχουν συμβεί ζημιές από υπερβολική βροχόπτωση, τις οποίες ο οργανισμός ΕΛ.Γ.Α. (οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων) αποζημίωσε κατά ένα μικρό ποσοστό.

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΕΛ.Γ.Α.

Αρχικά ,τα μεγέθη καταστροφών και οι αποζημιώσεις υπολογίζονται χρηματικώς από πραγματογνώμονες τους οποίους στέλνει η αρμόδια νομαρχία. Η εκτίμηση γίνεται ως εξής : Από το ποσοστό κατεστραμμένης καλλιέργειας ,αφαιρείται το 25 % , και η αποζημίωση είναι το ποσοστό που απέμεινε.

Για παράδειγμα, εάν η καλλιέργεια έχει υποστεί καταστροφή κατά 50% ,αφαιρείται το 25 % ,επομένως η αποζημίωση είναι 25% επί της καλλιέργειας. Δηλαδή έχει καλύψει τη μισή ζημιά.. Εάν όμως η καλλιέργεια έχει καταστραφεί κατά 30 % , αφαιρείται επίσης το 25 % της συνολικής αξίας της καλλιέργειας, και η αποζημίωση είναι 5% του συνόλου όλης της καλλιέργειας (κατεστραμμένης και μη). Στη συνέχεια οι αποζημιώσεις χορηγούνται στους αγρότες από τον οργανισμό ΕΛ.Γ.Α..

3.2) Ασθένειες

Με τον όρο «ασθένειες» εννοούνται οι προσβολές από παθογόνους μικροοργανισμούς (μύκητες, βακτήρια, ιοί) οι οποίες παρεμποδίζουν την ανάπτυξη και τις φυσιολογικές λειτουργίες των φυτών. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα ασθένειας ήταν η προσβολή από τον ιό του Μωσαϊκού της τομάτας (*Tomato Mosaic Virus* ή αλλιώς *ToMV*) πριν μερικά έτη ,η οποία κατέστρεψε περίπου το 30% της παραγωγής.(φυτά και καρποί).

Η διάγνωση της ασθένειας καθώς και το μέγεθος την ζημιάς ,γίνεται από ειδικούς γεωπόνους - πραγματογνώμονες ,και εκφράζεται χρηματικώς (σε ευρώ).Ασθένειες μυκητολογικής φύσεως όπως ο περονόσπορος αντιμετωπίζονται με χαλκούχα φάρμακα (θεικός χαλκός η αλλιώς γαλαζόπετρα

(Cu SO₄) .

3.3) Ζωικοί εχθροί

Το περασμένο καλοκαίρι, (Μάιος- Ιούνιος 2010) , υπήρξε προσβολή των καλλιεργειών σε όλη την Κρήτη από το μικρολεπιδόπτερο έντομο *Tuta absoluta* , το οποίο κατέστρεψε την καλλιέργεια σε ποσοστό 95 %, δηλαδή ολοκληρωτικά. Το συγκεκριμένο έντομο προέρχεται από τη Νότια Αμερική και έχει ήδη προκαλέσει μεγάλες ζημιές σε Ισπανία, Μαρόκο, Γαλλία και Ιταλία , ενώ το πρόβλημα επεκτάθηκε ραγδαία σε όλη την Ελλάδα, και μάλιστα και σε άλλα αγροτικά προϊόντα, όπως πατάτες και μελιτζάνες. Σε περίπτωση που οι παραγωγοί εντοπίζουν το συγκεκριμένο έντομο, ενημερώνουν την αρμόδια νομαρχία το συντομότερο δυνατόν, και εκείνη με τη σειρά της στέλνει γεωπόνους που θα ελέγξουν την κατάσταση ,ώστε να μην λάβει μεγαλύτερη έκταση. Οι παραγωγοί από την πλευρά τους ζήτησαν επιδοτήσεις για να αγοράσουν τα αναγκαία φυτοφάρμακα. Δυστυχώς ,τρόπος επαρκούς καταπολέμησης δεν υπήρχε ,διότι το μοναδικό για την περίπτωση, εντομοκτόνο *Lanate* απαγορεύτηκε λόγω επικινδυνότητας .

Ο οργανισμός ΕΛ.Γ.Α δεν έδωσε καμία αποζημίωση γι' αυτή την καταστροφή.

3.4) Έκτακτες βλάβες – ζημιές

Πρόκειται κυρίως για :

- ❖ Καταστροφή του πολλαπλασιαστικού υλικού πριν η μετά τη φύτευση του.
- ❖ Βλάβες γεωργικών οχημάτων.

Ας αναλυθεί η κάθε περίπτωση ξεχωριστά

- ❖ Καταστροφή πολλαπλασιαστικού υλικού.

Η καταστροφή του πολλαπλασιαστικού υλικού μπορεί να συμβεί είτε πριν είτε μετά τη φύτευση στον αγρό. Όταν συμβαίνει πριν τη φύτευση, συνήθως αυτό οφείλεται σε λανθασμένους χειρισμούς, σε υπερβολική υγρασία, ζωικούς εχθρούς ,και άλλα αίτια. Εάν το πολλαπλασιαστικό υλικό είναι φορέας ασθένειας,(αρχικό στάδιο μόλυνσης χωρίς εμφανή συμπτώματα,) υπάρχει κίνδυνος να καταστραφεί λίγο μετά τη φύτευση στον αγρό ,και φυσικά , η ζημιά αυτή είναι μεγαλύτερη, καθώς αυξάνει το κόστος φύτευσης.

❖ Βλάβες γεωργικών μηχανημάτων

Οποιαδήποτε βλάβη στα γεωργικά οχήματα - μηχανήματα , αυξάνει σαφώς τις συνολικές δαπάνες,, και επιβαρύνει τον γενικό προϋπολογισμό της καλλιέργειας.

3.5) Μειωμένη καθαρή πρόσοδος προηγούμενης καλλιέργειας.

Κάτι τέτοιο μεταφράζεται σε χρηματική ανεπάρκεια για τις παραγωγικές δαπάνες της επόμενης σοδειάς.

3.6) Μειωμένη ποσότητα η/και υποβάθμιση της ποιότητας.

Αυτό σημαίνει λιγότερη παραγωγή, αλλά χωρίς λιγότερες δαπάνες.

3.7) Μειωμένη ζήτηση και ανταγωνισμός αγοράς.

Πρόκειται για δυο στοιχεία συχνά αλληλοεξαρτώμενα., με την έννοια ότι εφ όσον υπάρχει ανταγωνιστικότητα, είναι πιθανό να μειωθούν οι πωλήσεις. Η ανταγωνιστικότητα ως όρος, αφορά τις πωλήσεις., είναι διαρκές φαινόμενο, ,και υπάρχει ανάμεσα στις τομάτες του συγκεκριμένου παραγωγού ,σε τομάτες από άλλους τοπικούς παραγωγούς οι οποίοι πωλούν στην Κρήτη, στις τομάτες από άλλες περιοχές της Ελλάδας οι οποίες πωλούνται στην Κρήτη, και στις εισαγόμενες από το εξωτερικό. Ειδικά για τον συγκεκριμένο παραγωγό που εμπορεύεται μονό τοπικά στην Κρήτη, ο ανταγωνισμός είναι έντονος, και αφορά στοιχεία όπως :

1) Πρωτεύοντως :

α) Η ποιότητα

Έχει γίνει λόγος για την ποιότητα σε άλλο κεφάλαιο.

β) Ο όγκος της ετήσιας παραγωγής

Όσο μεγαλύτερη παραγωγή έχει κάποιος , κατορθώνει αντίστοιχα να διατηρήσει χαμηλή την τιμή πώλησης, επομένως η ζήτηση αυξάνεται. Όσο μεγαλύτερος όγκος τομάτας παράγεται και πωλείται, τόσο αυξάνονται τα κέρδη .Κατ' εξαίρεση ,στις εποχές υπερπροσφοράς η/ και σε μικρή ζήτηση, η τιμή ανά μονάδα προϊόντος ελαττώνεται..

γ) Η τιμή διάθεσης

Η τιμή διάθεσης από τον παραγωγό, εξαρτάται από την ποιότητα, τη ζήτηση της αγοράς, την εποχή και την τιμή διάθεσης από τους άλλους παραγωγούς .

Ο καθορισμός των τιμών στην πράξη

Οι σπουδαιότεροι παράγοντες που χρησιμοποιούνται ως βάση για τον καθορισμό της τιμής ενός προϊόντος είναι 1) το κόστος 2) η ζήτηση και 3) ο ανταγωνισμός.

Στην περίπτωση (1) η τιμή μπορεί να καθοριστεί είτε με την προσθήκη κάποιου σταθερού ποσοστού στο μοναδιαίο (μέσο) κόστος του προϊόντος, είτε με τον καθορισμό ποσοστού κέρδους. Στην περίπτωση (2) η τιμή καθορίζεται αντίστοιχα με τις τιμές των ανταγωνιστών. Στην περίπτωση αυτή δεν είναι υποχρεωτικό η τιμή να είναι ίδια με αυτή των ανταγωνιστών, αλλά μπορεί να είναι λίγο μικρότερη ,η λίγο μεγαλύτερη. Οι πιο συχνοί τρόποι εφαρμογής της μεθόδου αυτής είναι : α) με

βάση το μέσο όρο των τιμών που ισχύουν στον κλάδο, β) με βάση την αναμενόμενη τιμή των ανταγωνιστών, και γ) με βάση την τιμή των βασικών ανταγωνιστών. (Φατούρος, 2004).

δ) Η αύξηση των νέων ποικιλιών και η εξέλιξη της τεχνολογίας

Με την πάροδο του χρόνου ολοένα και αυξάνονται οι νέες ποικιλίες και υβρίδια στην τομάτα. Αυτά χαρακτηρίζονται από καλύτερη γεύση, μεγαλύτερη αντοχή σε ασθένειες, παράσιτα, και μηχανικές βλάβες, λιγότερες δαπάνες παραγωγής, άρα και πιο συμφέρουσα σχέση ποιότητας – τιμής για τον καταναλωτή.

Επίσης όσο εξελίσσεται η τεχνολογία, ανακαλύπτονται νέες, πιο αποδοτικές τεχνικές καλλιέργειας, και νέα παραγωγικά αγαθά, τα οποία όταν χρησιμοποιηθούν καταλλήλως, αυξάνουν τις στρεμματικές αποδόσεις. Έτσι λοιπόν, το καλύτερο για τον παραγωγό είναι να ακολουθεί την εξέλιξη της τεχνολογίας, και να είναι πάντα ενήμερος για κάθε νέο, κάτι το οποίο, όμως, δεν είναι πάντα εφικτό. (Σημειώσεις παραδόσεων).

ε) Τα εισαγόμενα προϊόντα

Επίσης, παρατηρείται αύξηση των εισαγωγών τομάτας στη χώρα μας, οι οποίες πολύ συχνά είναι καλύτερης ποιότητας, και στοιχίζουν λιγότερο. Κάτι τέτοιο, δρα ανταγωνιστικά προς όλους τους Έλληνες παραγωγούς, και κυρίως σε όσους, για οποιονδήποτε λόγο, δεν κάνουν εξαγωγές. (Φατούρος, 2004)

2) Δευτερευόντως :

❖ Η γεωγραφική εμβέλεια των πωλήσεων που κάνει

Αυτό το στοιχείο αφορά το πλήθος σε περιοχές η/ και χώρες τις οποίες καλύπτουν οι πωλήσεις του παραγωγού. Επειδή η τομάτα είναι προϊόν ογκώδες, και επομένως δεν συμφέρει η μετακίνηση του εκτός έδρας (βλέπε *φυσιολογικά χαρακτηριστικά*) δεν διενεργούνται πωλήσεις σε μακρινές περιοχές, παρά μόνο στην τοπική αγορά, δηλαδή εντός του Νομού Ρεθύμνης, η –το πολύ – εντός της Κρήτης. (Στοιχεία παραγωγού).

❖ Η απουσία διαπραγματευτικής δύναμης

Αυτό το στοιχείο σχετίζεται, συν τοις άλλοις, και με την ευπάθεια των προϊόντων ,που έχει ήδη αναφερθεί. Έτσι, ισχύει ότι :*" Όσο πιο ευπαθή είναι τα προϊόντα που διακινεί ένας συνεταιρισμός η παραγωγός, τόσο πιο μικρή είναι η διαπραγματευτική δύναμη κατά την πώληση τους . Αυτό συμβαίνει γιατί ένας αγροτικός συνεταιρισμός η παραγωγός που διαθέτει ευπαθή προϊόντα ,(π.χ. κεράσια, τομάτες , ροδάκινα), θα αναγκαστεί να τα πουλήσει σε σχετικά χαμηλότερες τιμές από τον φόβο μήπως χαλάσουν εάν η πώληση τους καθυστερήσει "* (.Καμενίδης Χ ., Συνεταιρισμοί) .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: " Η ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ , ΟΙ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΙΑΣ ΤΟΜΑΤΑΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ,Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ Φ.Π.Α. ΚΑΙ ΟΙ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ".

ΓΕΝΙΚΑ

Στα κεφάλαια 1 και 2 ,αναλύθηκαν οι παραγωγικοί συντελεστές της εκμετάλλευσης , καταγράφηκαν οι παραγωγικές δαπάνες, και με βάση το κόστος και την αξία παραγωγής υπολογίστηκαν τα καθαρά κέρδη. Τα κέρδη αυτά , η αξία παραγωγής καθώς και η στρεμματικές αποδόσεις, έχουν μελετηθεί για τον συγκεκριμένο παραγωγό και την συγκεκριμένη καλλιέργεια.

Ωστόσο, δεν είναι επαρκή τα στοιχεία μιας μόνο εκμετάλλευσης για να φανερώσουν σε τι επίπεδα λειτουργεί η ελληνική παραγωγή γενικότερα, και αν οι καλλιέργειες είναι αποδοτικές.

Για τον λόγο αυτό, κρίθηκε σκόπιμο η συγκεκριμένη οικονομοτεχνική μελέτη να γενικευτεί περισσότερο, και να αναφερθεί και στην υπαίθρια καλλιέργεια τομάτας σε όλη την Ελλάδα ,καθώς και στα επιμέρους στοιχεία της τα οποία αφορούν την κίνηση της ελληνικής αγοράς, τις πωλήσεις σε εθνικό επίπεδο, και, δευτερευόντως στη διαδικασία επιστροφής του Φ.Π.Α. , και τις ενισχύσεις στους Νέους Αγρότες.

ΜΕΡΟΣ 1^ο : « Η ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΙΑΣ ΤΟΜΑΤΑΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ».

Αγορές με το κομμάτι ...ακόμα και στα κηπευτικά !

Η εφημερίδα " Νέα Κρήτη " ,στην προσπάθεια της να φανερώσει την κατάσταση που επικρατεί στην αγορά, αναφέρει χαρακτηριστικά ότι «με το κομμάτι ψωνίζουν πλέον τα φρούτα και τα λαχανικά τους οι καταναλωτές του Ηρακλείου με τους οπωροπώλες την ίδια στιγμή να βαδίζουν ολοένα και περισσότερο στα όρια της απόγνωσης , καθώς διαπιστώνουν ότι ο κύκλος των δραστηριοτήτων τους έχει συρρικνωθεί σε σχέση με πέρυσι, ενώ παράλληλα βλέπουν το επάγγελμα τους να αργοσβήνει.

Την ίδια στιγμή, συνεχίζεται η εισβολή των ξενόφερτων προϊόντων που εισάγονται για να καλύψουν τις ανάγκες που δημιουργούνται λόγω της δικής μας μειωμένης παραγωγής σε ορισμένα είδη τα οποία προσφέρονται σε εξαιρετικά ελκυστικές τιμές , παρά το ότι οι τιμές στα ντόπια προϊόντα είναι φέτος πολύ χαμηλότερες από πέρυσι.

Η οικονομική κρίση ,σύμφωνα με έρευνα αγοράς, ωθεί τις οικογένειες να αγοράζουν πλέον με το τεμάχιο και όχι με το κιλο. Εξ' άλλου, όπως χαρακτηριστικά τόνισε ο πρόεδρος του Συλλόγου Οπωροπωλών Νομού Ηρακλείου κ. Μιλτιάδης Χαλκιαδάκης μιλώντας στην εφημερίδα Νέα Κρήτη, "κινούμαστε σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με πέρυσι ".Όπως είπε, οι καταναλωτές αγοράζουν όχι μόνο λιγότερα προϊόντα, αλλά επισκέπτονται ολοένα και σε πιο αραιά διαστήματα τα οπωροπωλεία της περιοχής , καθώς ο κόσμος δεν έχει χρήματα . "Κίνηση δυστυχώς δεν υπάρχει ,σε αντίθεση με την επάρκεια των αγαθών η οποία είναι μεγάλη " ,πρόσθεσε ».

Υποτονική κίνηση

« Παρά το ότι οι τιμές κυμαίνονται σε πολύ χαμηλά επίπεδα σε σχέση με πέρυσι, η κίνηση αυτή την στιγμή είναι πολύ υποτονική, και δυστυχώς δεν βλέπουμε τα πράγματα στον κλάδο μας να πηγαίνουν καλά », τόνισε και ο πρόεδρος εμπόρων λαχαναγοράς Ηρακλείου Γιώργος Πουλινάκης, επισημαίνοντας ότι "αυτή την χρονική περίοδο δεν υπάρχει κανένα είδος που να διατίθεται σε τιμή αυξημένη σε σχέση με πέρυσι". Σύμφωνα πάντως με μια έρευνα αγοράς που έκανε χθες στην τοπική αγορά η "Νέα Κρήτη" σχετικά με τις τιμές των προϊόντων όπως αυτά διατίθενται από την χονδρική πώληση έως την ώρα που θα φτάσουν στην λιανική για να αγοραστούν από τους καταναλωτές από τα πολυκαταστήματα και τα οπωροπωλεία της πόλης, οι τιμές κινούνται στα ίδια με πέρυσι επίπεδα με κάποιες μικρές αυξήσεις σε ορισμένα από αυτά. Όσον αφορά στο θέμα των εισαγόμενων προϊόντων όπως τόνισε ο κ. Πουλινάκης, τα είδη που διακινούνται αυτή την εποχή δεν είναι σε μεγάλες ποσότητες. Πρόκειται για είδη τα οποία δεν παράγονται στη χώρα μας, δηλαδή εισαγόμενα. Και δεν υφίσταται μόνο το γεγονός ότι ολοένα και περισσότερα εισαγόμενα προϊόντα κάνουν την εμφάνισή τους, όσο το ότι διατίθενται σε πολύ καλές τιμές, με αποτέλεσμα να δελεάζουν αρκετά το καταναλωτικό κοινό..

Σημαντική μείωση σε σχέση με πέρυσι, παρουσιάζουν τα εποχιακά προϊόντα που διατίθενται σε τιμές χονδρικής στη λαχαναγορά Ηρακλείου. Όπως μάλιστα ανέφερε στη *Νέα Κρήτη* ο πρόεδρος εμπόρων λαχαναγοράς Ηρακλείου κ. Γιώργος Πουλινάκης, πολλά από αυτά έχουν φτάσει να πωλούνται χονδρικά ακόμα και στο μισό της τιμής, ενώ την ίδια στιγμή, όπως επισήμανε ο πρόεδρος του συλλόγου οπωροπωλών Νομού Ηρακλείου κ. Μιλτιάδης Χαλκιαδάκης, και οι οπωροπώλη από τη μεριά τους προσπάθησαν να κρατήσουν σε χαμηλά επίπεδα τις τιμές των ειδών που προσφέρονται από τους καταναλωτές.

Σύμφωνα πάντως με μια έρευνα αγοράς που έκανε σχετικά με τις τιμές των εποχιακών προϊόντων όπως αυτά πωλούνται σε τιμή χονδρικής στη λαχαναγορά και όπως τα ίδια προϊόντα διατίθενται στα σούπερ-μάρκετ και τα οπωροπωλεία της πόλης, οι τιμές δέκα (10) ειδών εποχής κυμαίνονται ως εξής : Οι τομάτες στην λαχαναγορά (δηλαδή σε τιμή χονδρικής) πωλούνται από 0,20 έως 0,50 ευρώ (€) το κιλό, ενώ πέρυσι πωλούνταν στην λαχαναγορά από 0,4 ευρώ, για να φτάσουν στα ράφια των σούπερ μάρκετ και των οπωροπωλείων να πωλούνται από 0,80 έως 1,20 ευρώ το κιλό. *"Κίνηση δυστυχώς δεν υπάρχει, σε αντίθεση με την επάρκεια των αγαθών, η οποία*

είναι μεγάλη .Παρά το γεγονός ότι οι τιμές διατίθενται σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με πέρυσι, η κίνηση αυτή την στιγμή είναι πολύ υποτονική και δυστυχώς δεν βλέπουμε τα πράγματα στον κλάδο μας να πηγαίνουν καλά " τόνισε ο πρόεδρος εμπόρων λαχαναγοράς Ηρακλείου κ. Γιώργος Πουλινάκης ,επισημαίνοντας ότι "αυτή την περίοδο δεν υπάρχει κανένα είδος που να διατίθεται σε αυξημένη ,σε σχέση με πέρυσι τιμή. Και αυτό ακριβώς διότι δεν αρκεί να σκεφτόμαστε μόνο τον παραγωγό, αλλά και τον καταναλωτή "» .

Ο ίδιος , ωστόσο, αναφερόμενος στο θέμα των εισαγόμενων προϊόντων είπε ότι "θα ήταν ευχής έργο να είχαμε όλες τις εποχές τέτοια παραγωγή αγαθών, οι οποίες να καλύπτουν όλες μας τις ανάγκες , όμως κάτι τέτοιο δεν μπορεί να συμβεί" .

Λιγότερα

"Κινούμαστε σε πολύ χαμηλά επίπεδα σχετικά με πέρυσι" , ανέφερε μιλώντας στη "Νέα Κρήτη " ο πρόεδρος του Συλλόγου Οπωροπωλών Νομού Ηρακλείου κ. Μιλτιάδης Χαλκιαδακης, τονίζοντας παραλληλα ότι οι καταναλωτες αγοραζουν όχι μόνο λιγότερα αγαθά, αλλά επισκέπτονται ολοένα και σε πιο αραιά διαστήματα τα κέντρα διάθεσης (οπωροπωλεία , λαϊκές αγορές, κλπ) καθώς δεν υπάρχουν χρήματα για να αγοράσουν όλα τα απαραίτητα αγαθά ,όπως συνέβαινε κάποτε. " Ο κόσμος δυστυχώς δεν έχει λεφτά , και αυτό το βιώνουμε εμείς καθημερινά Η κίνηση έχει μειωθεί κατά πολύ , και, παρά την προσπάθεια να διατηρήσουμε τις τιμές σε χαμηλά επίπεδα , δεν είχαμε το επιθυμητό αποτέλεσμα. " , κατέληξε ο κ. Χαλκιαδάκης.

(πηγή : www.neakriti.gr).

Στη συνέχεια, δίδονται σε πίνακα τα βασικά αριθμητικά στοιχεία σχετικά με την εξέλιξη στην καλλιέργεια της τομάτας για 48 έτη , δηλαδή από το έτος 1961 ως το έτος 2009 (πίνακας 10).

Πίνακας 10 . ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΤΟΜΑΤΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΤΟΣ 1961 ΕΩΣ ΤΟ ΕΤΟΣ 2009.

ΕΤΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ (στρ.)	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (τόνοι)	ΣΤΡΕΜ.ΑΠΟΔΟΣΗ (ΚΙΛΑ /ΣΤΡΕΜΜΑ)	ΤΙΜΗ ΚΙΛΟΥ (ΔΡΧ)	ΑΚΑΘ.ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (χιλ.δρχ).
1961	290.443	549.877	1.893	1,34	736.835
1962	244.347	422.637	1.730	2,13	900.217
1963	269.245	526..889	1.957	1,92	1.011.627
1964	270.620	532.490	1.968	1,91	1.017.056
1965	261.885	548.294	2.094	2,12	1.162.383
1966	263.161	610.551	2.320	2,23	1.361.529
1967	275.875	678.222	2.458	2,20	1.492.088
1968	287.870	747.154	2.595	2,25	1.681.097
1969	288.230	826.833	2.869	1,87	1.546.178
1970	306.515	1.021.493	3.333	1,91	1.951.052
1971	331.710	1.168.507	3.523	1,59	1.857.926
1972	315.529	1.046.230	3.316	2,40	2.510.952
1973	338.000	1.300.00	3.846	2,43	3.159.000
1974	382.000	1.590.000	4.162	3,60	5.724.000
1975	401.000	1.647.000	4.107	3,17	5.220.000
1976	306.000	1.109.000	3.624	5,00	5.545.000
1977	360.000	1.393.000	3.869	5,75	8.009.750
1978	396.000	1.718.000	4.338	4,89	8.401.020
1979	390.000	1.749.860	4.485	6,18	10.814.135
1980	372.000	1.684.100	4.525	6,39	10.761.399
1981	403.597	1.915.360	4.746	8,08	15.476.109
1982	402.640	1.894.910	4.706	10,10	19.138.591
1983	449.952	1.892.965	4.207	11,71	22.166.620
1984	458.468	2.423.637	5.286	13,11	31.773.881

1985	463.044	2.187.457	4.724	16,85	36.858.650
1986	338.210	1.647.594	4.872	23,72	39.080.930
1987	349.440	1.661.982	4.756	22,42	37.261.636
1988	374.969	1.669.831	4.533	33,54	57.012.332
1989	376.917	2.005.384	5.320	30,91	61.986.419
1990	384.793	1.755.382	4.562	49,66	87.172.270
1991	390.158	1.887.236	4.837	56,00	105.685.216
1992	365.530	1.873.845	5.126	68,72	128.770.628
1993	331.103	1.735.207	5.241	74,66	129.550.555
1994	374.850	2.030.530	5.417	67,49	137.040.470
1995	383.530	1.976.660	5.154	71,00	140.342.860
1996	373.100	1.932.824	5.180	81,89	158.278.957
1997	375.224	1.990.477	5.305	103,87	206.750.846
1998	369.710	1.956.331	5.292	95,17	186.184.021
1999	353.060	1.831.890	5.189	90,47	165.731.088
2000	374.232	1.863.687	4.180	95,90	178.727.583
2001	325.631	1.704.996	5.236	95,41	162.673.668
2002	335.833	1.707.676	5.085	0,26	478.149*
2003	353.621	1.973.040	5.580	0,37	730.025*
2004	345.509	1.953.075	5.653	0,20	390.615*
2005	300.524	1.682.486	5.599	0,33	555.220*
2006	300.570	1.713.045	5.699	0,29	496.783*
2007	267.502	1.423.720	5.322	0,35	498.302*
2008	229.090	1.826.170	7.971	0,33	602.636*
2009	229.040	1.827.625	7.980	-	0

* τιμές σε ευρώ.

(Πηγή : Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης).

ΜΕΡΟΣ 2^ο : « Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ Φ.Π.Α , ΟΙ ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ Tuta absoluta ΚΑΙ ΟΙ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ.»

Η διαδικασία επιστροφής του Φ.Π.Α. και η αντιμετώπιση του Tuta absoluta.

Επιστροφή Φ.Π.Α.

Ειδικότερα όσον αφορά τη διαδικασία επιστροφής Φ.Π.Α., επισημάνθηκε ότι σύμφωνα με την παράγραφο 12 του άρθρου 62 του ψηφισθέντος νομοσχεδίου με τίτλο « Αποκατάσταση φορολογικής δικαιοσύνης , αντιμετώπιση φοροδιαφυγής και άλλες διατάξεις » , αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 41 του Κώδικα Φ.Π.Α. (ν. 2859 / 2000) . Έτσι , ορίζεται ότι η επιστροφή του φόρου που δικαιούνται οι αγρότες του ειδικού καθεστώτος σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του ίδιου άρθρου, προκύπτει με την εφαρμογή κατ' αποκοπή συντελεστή 11% στην αξία των παραδιδόμενων αγροτικών προϊόντων και των παρεχόμενων αγροτικών υπηρεσιών του Παραρτήματος ιν του Κώδικα Φ.Π.Α. προς άλλους υποκείμενους στον φόρο εκτός των αγροτών του καθεστώτος αυτού.

Ο ενιαίος συντελεστής 11% ισχύει για πωλήσεις αγροτικών προϊόντων και παροχές αγροτικών υπηρεσιών που πραγματοποιήθηκαν από 01/01/2009 , δηλαδή θα εφαρμοστεί για τις αιτήσεις επιστροφής που θα υποβληθούν κατά το έτος 2010 και μεταγενέστερα .Λόγω της ύπαρξης σημαντικών αποθεμάτων του εντύπου Φ 6 TAXIS « Αίτηση και αναλυτική Κατάσταση Δικαιολογητικών » (010 Α - Φ.Π.Α. , έκδοση 2007) και της έλλειψης χρόνου για εκτύπωση νέων εντύπων, γίνεται δεκτό για τις αιτήσεις επιστροφής που θα υποβληθούν κατά το τρέχον έτος να χρησιμοποιηθεί το υπάρχον έντυπο.

« Σύμφωνα με την εγκύκλιο αυτή του Υπουργείου » , ανέφερε ο πρόεδρος της ομοσπονδίας Λασηθίου κ. Στάθης Κορνάρος , « πέρα από αυτή την εφαρμογή του συντελεστή 11% που είναι ένα ιδιαίτερα θετικό στοιχείο για την οικονομία της περιοχής, γίνεται αντιληπτό ότι για την επιστροφή Φ.Π.Α. κατά το έτος 2009 δεν χρειάζεται ψηφιοποίηση των θερμοκηπιακών καλλιεργειών , μιας και το συγκεκριμένο δικαιολογητικό δεν αναφέρεται στο έντυπο αίτησης που καλούνται οι αγρότες να καταθέσουν ».

Σχετικά με την ψηφιοποίηση, ιδιαίτερη αναφορά έγινε για την περίπτωση του Οροπεδίου Λασηθίου, όπου δεν έχει προχωρήσει η ψηφιοποίηση στις υπαίθριες εκτάσεις, μιας και οι αγρότες που νοικιάζουν εκτάσεις δεν έχουν ενοικιαστήρια. Τέθηκε, ωστόσο, γενικότερα το ερώτημα γιατί θα πρέπει να γίνεται ψηφιοποίηση στις θερμοκηπιακές καλλιέργειες, αφού και οι ιδιοκτήτες τους δεν έχουν το δικαίωμα ενίσχυσης. Επιπλέον, προτάθηκε από τον πρόεδρο της Ομοσπονδίας και βρήκε σύμφωνους τους Αγροτικούς Σύλλογους «Εκτός Εποχής Κηπευτικών» και «ΗΣίοδος» να προσλάβουν τοπογράφους για να μετρήσουν τις εκτάσεις. «Στην ίδια εγκύκλιο», πρόσθεσε ο.κ. Κορνάρος, «αναφέρεται ακόμα ότι για την ομοιόμορφη συμπλήρωση του εντύπου μετά την αύξηση του κατ' αποκοπή συντελεστή Φ.Π.Α. δίδονται οι ακόλουθες οδηγίες: Στον πίνακα Γ' (δεύτερη και τρίτη σελίδα του εντύπου) στον οποίο καταχωρούνται αναλυτικά όλα τα παραστατικά με τα ακαθάριστα έξοδα των αγροτών για τα οποία δικαιούνται επιστροφή του φόρου, θα συμπληρωθεί μόνο η στήλη 6, όπου εκτός από τα ακαθάριστα έσοδα από δασικά προϊόντα, προϊόντα αλιείας και παροχές αγροτικών υπηρεσιών, θα συμπεριληφθούν και αυτά που αφορούν τη φυτική και ζωική παραγωγή». «Αυτό», όπως τονίζει, «σημαίνει ότι η επιστροφή του φόρου θα πρέπει να βασίζεται στα ακαθάριστα έσοδα και όχι στα καθαρά, όπως γινόταν μέχρι σήμερα, με αποτέλεσμα οι αγρότες και κατ' επέκταση η τοπική κοινωνία να χάνει αρκετά από τα χρήματα που δικαιούται». Μάλιστα, για το θέμα αυτό δεν αποκλείστηκε το ενδεχόμενο η Ομοσπονδία και ο Αγροτικός Σύλλογος «Εκτός Εποχής» να προσφύγουν σε αγωγές κατά παντός υπευθύνου, κάτι όμως που θα αποφασιστεί αφού έρθουν σε επαφή με το νομικό τους συμβούλιο.

Οι ζημιές στη τομάτα

Όσον αφορά τις ζημιές που έχουν υποστεί οι θερμοκηπιακές και οι υπαίθριες καλλιέργειες, κυρίως της τομάτας από το έντομο *Tuta absoluta*, αποφασίστηκε να ζητηθεί από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και σε συνεργασία με τη Νομαρχία Λασηθίου και τους συνδικαλιστικούς φορείς να επισκεφτεί κλιμάκιο την περιοχή που θα καταγράψει τις ζημιές για να μπορέσουν, έστω και αργότερα, να αποζημιωθούν οι πλύντες.

Επίσης, έγινε συζήτηση για ένα έντομο που προσβάλλει τα αιγοπρόβατα και τονίστηκε η ανάγκη επιστημονικής αντιμετώπισης. Για το σχετικό θέμα, πρόκειται να ενημερωθεί το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης, και θα ζητηθεί η συμβολή του για την αντιμετώπιση και αυτού του εντόμου.

Σχετικά με την δακοκτονία, επισημάνθηκε ότι χρειάζεται η βιολογική αντιμετώπιση του δάκου , και πως λόγω της πρωιμότητας του νομού μας , απαιτείται να γίνει ο ψεκασμός νωρίτερα , μέσω της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης Λασηθίου.

Ενισχύσεις

Τη συνεδρίαση απασχόλησαν ,επίσης, οι Νέοι Αγρότες και η καταβολή των ενισχύσεων. Σύμφωνα με την ενημέρωση που έγινε στους παρευρισκομένους και όπως ανακοινώθηκε από τη Διεύθυνση Γεωργικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας Κρήτης , με την εκδοθείσα ΚΥΑ, 2655 / 30-03-2010 , εγκρίνεται ποσό συνολικού ύψους 155.000.000 € για την κάλυψη Δημοσίας Δαπάνης , που θα αναληφθεί για Νομικές Δεσμεύσεις , οι οποίες θα προκύψουν από τη χορήγηση των ενισχύσεων της 1 ης προκήρυξης έτους 2009 του Μέτρου 112 του Άξονα 1 του ΠΑΑ 2007-2013 , το οποίο κατανέμεται ανά περιφέρεια.

Η κατανομή πίστωσης για την περιφέρεια Κρήτης ανέρχεται στο ποσό των 21.500.000 € , που θα καλύψει το σύνολο των υποψηφίων όλων των κύκλων της περιφέρειας που πληρούν τις προϋποθέσεις ένταξης στο μέτρο , και είχαν καταταχθεί στις κατηγορίες των «εν δυνάμει δικαιούχων » και «Επιλαχόντων» .

Η Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας Κρήτης, προχωρά άμεσα στην έκδοση και αποστολή των αποφάσεων έγκρισης για το 64,5 % της εγκεκριμένης πίστωσης με βάση τις οδηγίες του Υπουργείου , και σύμφωνα με την κατάταξη της Γνωμοδοτικής Επιτροπής. Η έκδοση των αποφάσεων έγκρισης στο 100% της πίστωσης για τους υπολοίπους υποψηφίους του Α΄ ,Β΄ , Γ΄ , και Δ΄ κύκλου, θα πραγματοποιηθεί μετά την τροποποίηση του προϋπολογισμού της σχετικής ΣΑΕ.

(www.anatolh.com)

Επίλογος – Συμπεράσματα

Σε μια αναλυτική τεχνικοοικονομική μελέτη όπως η συγκεκριμένη ύστερα από την καταγραφή, παρουσίαση, και συνόπιση των στοιχείων (δεδομένα), προκύπτουν τα αποτελέσματα, δηλαδή τα παραγωγικά κέρδη. Το κέρδος ως νούμερο και μόνο, δεν αρκεί για να φανερώσει αν η καλλιέργεια δουλεύει τόσο αποδοτικά όσο θα 'πρεπε. Για τον λόγο αυτό κρίνεται σκόπιμο να αναλύονται οι δαπάνες ξεχωριστά για κάθε παραγωγικό συντελεστή (έδαφος, εργασία, κεφάλαιο) , στη συνέχεια η ανάλυση στα επιμέρους στοιχεία αυτών, και τέλος η συνόπιση και άθροιση των δαπανών. Σε περιπτώσεις που λόγω κάποιου αιτίου το οικονομικό αποτέλεσμα είναι κέρδος μικρό ή ζημία, το αίτιο ή τα αίτια χρειάζεται να αναλυθούν .Για παράδειγμα, την περίοδο που η καλλιέργεια είχε καταστραφεί από έντομα σχεδόν ολοκληρωτικά ,δεν υπήρξε καθαρό κέρδος αλλά ζημία μεγάλη. Επίσης η μελέτη αφορά συγκεκριμένη εποχή, καλλιέργεια, παραγωγικούς συντελεστές και συνθήκες παραγωγής .Κάθε φορά που ένας ή περισσότεροι συντελεστές ,ή μέρος αυτών μεταβάλλεται, τότε απαιτείται εκ νέου μελέτη διότι όταν αλλάζουν τα δεδομένα, αλλάζουν και τα αποτελέσματα. Γι' αυτό άλλωστε οι μεγάλες γεωργικές επιχειρήσεις χρησιμοποιούν λογιστικά βιβλία όπως το βιβλίο απογραφής και ισολογισμού, το καθολικό ,το ημερολόγιο, κ.α. στα οποία καταχωρείται κάθε μεταβολή των οικονομικών στοιχείων .

Σχετικά με τις δαπάνες, παρατηρείται ότι η μεγαλύτερη δαπάνη, αν και μη καταβαλλόμενη, είναι εκείνη του εδάφους, με τη λογική ότι αν το παραχωρούσε προς ενοικίαση για καλλιέργεια τομάτας θα είχε μεγαλύτερο όφελος.(60.000 € / ετος) σε σχέση με το εισόδημα που έχει τώρα.. Λαμβάνεται επίσης υπόψη ότι η τιμές ενοικίων είναι σχετικά ασταθείς , γιατί εκτός από την εποχή και τη ζήτηση εξαρτάται και από το είδος που πρόκειται να καλλιεργηθεί. Πολλές φορές στην πράξη, συμβαίνει να ζητείται από τον ιδιοκτήτη διαφορετικό ενοίκιο αν το χωράφι πρόκειται να καλλιεργηθεί λ.χ. με τομάτες , και διαφορετικό αν πρόκειται να καλλιεργηθεί με άλλα φυτά, (π.χ. κρεμμύδια). Αν αναλογιστεί κανείς την αρχική του αξία, καθώς και την αντίστοιχη τιμή ενοικίου σε σύγκριση με το εισόδημά του, είναι βέβαιο ότι δεν θα συνέφερε τον παραγωγό να το αγοράσει ή να το νοικιάσει για να το καλλιεργήσει , γιατί τότε θα έβγαινε ζημιωμένος , καθώς η τιμή ενοικίασης είναι πολύ

μεγαλύτερη από τα ετήσια παραγωγικά κέρδη (20.951 €). Επίσης, όπως αναφέρθηκε στη μελέτη, η αξία αγοράς είναι 300.000 €, ενώ η αξία ενοικίασης 60.000 € /ετος, επομένως η αξία αγοράς ισούται με τα αντίστοιχα ενοίκια για 5 έτη. Δεν θα συνέφερε, λοιπόν τον παραγωγό να νοικιάσει ένα τέτοιο χωράφι για 5 έτη και άνω, με σκοπό να το χρησιμοποιήσει για καλλιέργεια η οτιδήποτε άλλο. Εάν, πάλι, ήξερε ότι δεν μπορούσε να το δώσει για ενοικίαση για τουλάχιστον 5 έτη και άνω, η μπορούσε αλλά παρ'όλα αυτά επιθυμούσε να κερδίσει άμεσα 300.000 €, θα ήταν προτιμότερο να βρει αγοραστή και να το πουλήσει. Πάντως, όπως και να έχουν τα πράγματα δεν το παραχωρεί προς ενοικίαση η προς πώληση γιατί αφ ενός είναι προσοδοφόρο, αφ ετέρου προορίζεται για άλλη μελλοντική χρήση. Επίσης, αν παραχωρήσει τον αγρό είτε για πώληση είτε για ενοικίαση, θα χρειαστεί να πουλήσει και τον υπόλοιπο εξοπλισμό, όπως τρακτέρ, αγροτικό αυτοκίνητο, γεωργικά εφόδια, κ.α., πράγμα το οποίο ίσως και να μην συμφέρει.

Ο δεύτερος λόγος για τον οποίο η ανάλυση γίνεται με τον συγκεκριμένο τρόπο, είναι η σύγκριση των δαπανών μεταξύ τους, και αυτό γίνεται στο σημείο της μελέτης όπου οι δαπάνες δίδονται συγκεντρωτικά.(βλ.σελ .25). Εκεί γίνεται αντιληπτό ότι η μεγαλύτερη από αυτές, αν και δεν είναι καταβαλλομένη, είναι η δαπάνη χρήσης του ιδιοκτήτου εδάφους, (τεκμαρτό ενοίκιο 60.000 € / ετος), δεύτερη – και με σημαντική διαφορά – έρχεται η δαπάνη χρήσης οχημάτων, (7.318 €) κ.ο.κ. Έτσι λοιπόν, οι δαπάνες δίδονται συγκεντρωτικά για τρεις λόγους : πρώτον, για να φανεί ποιες είναι ως προς το είδος και την κατηγορία, δεύτερον για να φανεί ποια είναι η μεγαλύτερη και κατά πόσο, και τρίτον για να συγκριθούν μεταξύ τους. Κατάλληλη να αναλύει και να εξηγεί αυτά τα φαινόμενα καθώς επίσης και το εκάστοτε οικονομικό αποτέλεσμα, όπως εδώ, είναι η οικονομική επιστήμη η οποία αποτελείται από διαφόρους κλάδους, όπως η εμπορία (marketing) γεωργικών προϊόντων, η τεχνικοοικονομική ανάλυση, η γεωργική λογιστική, κ.α.

Όσον αφορά τις οικονομίες μεγέθους (βλ. σελά . 31 , 42), είναι φανερό ότι θα συνέφερε τον παραγωγό, όπως και τους περισσότερους, εφ όσον είναι δυνατό, να γίνει μέλος ενός συνεταιρισμού (π.χ. μεταποίησης)για να επωφεληθεί ακόμα περισσότερο οικονομικά και επαγγελματικά, και αυτό γιατί "σε τέτοια περίπτωση το ανά μονάδα κόστος παραγωγής και μεταποίησης του προϊόντος θα μειωθεί, για τον λόγο ότι αυξάνονται οι γεωργοί οι οποίοι προσφέρουν το προϊόν τους για μεταποίηση. Έτσι, οι σταθερές δαπάνες που συνήθως είναι υψηλές λόγω της μεγάλης αξίας των μηχανημάτων της γεωργοσυνεταιριστικής βιομηχανίας, θα επιπέσουν σε μεγαλύτερο αριθμό μονάδων του προϊόντος, και έτσι το ανά μονάδα κόστος μεταποίησης θα μειωθεί τόσο περισσότερο όσο μεγαλύτερη είναι η μεταποιούμενη ποσότητα πρώτης ύλης ". (Καμενίδης, 2005).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ:

1. Δεδομένα αριθμητικά και θεωρητικά στοιχεία από τον παραγωγό, αποκλειστικά για τη συγκεκριμένη περίπτωση καλλιέργειας (καλοκαίρι 2010).
2. Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΛ.ΣΤΑΤ.)
3. Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (EUROSTAT)
4. Καμενίδης Χρήστος, 2005, Συνεταιρισμοί , δεύτερη βελτιωμένη έκδοση, εκδοτικός οίκος αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη .
5. Καραμουσαντάς Δημήτριος, 2002, Αρχές Μηχανολογίας – Γεωργικά Μηχανήματα, Καλαμάτα .
6. Κιτσοπανίδης Γ. – Καμενίδης Χρ. ,1997, Αγροτική Οικονομική, εκδόσεις ΖΗΤΗ, Θεσσαλονίκη.
7. Κιτσοπανίδης Γ. , 1990 ,Οικονομική Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων, εκδόσεις ΖΗΤΗ, Θεσσαλονίκη .
8. Λιναρδόπουλος Χρήστος – καθηγητής εφαρμογών, 1996, Σημειώσεις για το εργαστηριακό μάθημα " Γεωργικά μηχανήματα " τεύχος πρώτο, Καλαμάτα.
9. Παπαγεωργίου Αθανάσιος, 2005, Τεχνικοοικονομική Ανάλυση και Γεωργική Λογιστική, Σημειώσεις. Τ.Ε.Ι Καλαμάτας , Οκτώβριος 2005.
10. Σημειώσεις από τις παραδόσεις μαθημάτων : Μάρκετινγκ Γεωργικών Προϊόντων, Τεχνικοοικονομική ανάλυση, Γεωργική Λογιστική, Αρχές Μηχανολογίας (Σημειώσεις και διαφάνειες καθηγητών, καθώς και υπαγορεύσεις κατά την ώρα της

διδασκαλίας.).

11. Φατούρος Γεώργιος, 2004, Μάρκετινγκ Αγροτικών Προϊόντων, σημειώσεις παραδόσεων. Τ.Ε.Ι Καλαμάτας .
12. <http://www.anatolh.com>
13. <http://www.kipodinamiki.gr/default.asp?catid=1446>
14. <http://www.minagric.gr>
15. <http://www.neakriti.gr/Page=newsdetail&DocID=7393127&srv=127>
16. <http://www.paloplast.gr>
17. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων – Διεύθυνση Αγροτικής Πολιτικής & Τεκμηρίωσης. Τμήματα :
α) Αγροτικής Στατιστικής
β) Τεκμηρίωσης.